

UZASADNIENIE

Celem przedmiotowego projektu jest wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 stycznia 2013 r. (sygn. sprawy K 38/12), w którym Trybunał stwierdził niezgodność art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), dalej zwanej „ustawą”, z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, a w konsekwencji – niekonstytucyjność rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (Dz. U. Nr 26, poz. 232, z późn. zm.).

Dostęp do edukacji to jeden z najważniejszych postulatów dotyczących funkcjonowania oświaty. Wynika on z podstawowych praw obywatelskich określonych w art. 70 Konstytucji RP, zgodnie z którym, każdy ma prawo do nauki. Nauka jest obowiązkowa do 18 roku życia. Na władzach publicznych spoczywa obowiązek zapewnienia obywatelom powszechnego i równego dostępu do wykształcenia. Konstytucja gwarantuje dostęp do bezpłatnej nauki w szkołach publicznych. Sposób wykonywania tych obowiązków określa ustawa.

Postulaty dotyczące równości i powszechności dostępu do edukacji sformułowane zostały w art. 1 ustawy, który jako pierwsze zadanie systemu oświaty wymienia zapewnienie realizacji prawa każdego obywatela do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju. Prawo to jest uszczegółowiane przez kolejne regulacje art. 1, które wskazują, że system oświaty zapewnia również m.in. wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny, opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi oraz uczniami szczególnie uzdolnionymi, upowszechnienie dostępu do szkół, których ukończenie zapewnia dalsze kształcenie w szkołach wyższych, możliwość uzupełniania przez osoby dorosłe wykształcenia ogólnego, zdobywania lub zmiany kwalifikacji zawodowych i specjalistycznych, opiekę uczniom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej oraz warunki do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz kształtowanie aktywności społecznej i umiejętności spędzania wolnego czasu. Instytucjami systemu oświaty, które mają zapewnić realizację tych praw uczniów są przede wszystkim przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego oraz szkoły

(szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne) a także inne jednostki, o których mowa w art. 2 ustawy. W szczególności na publicznych przedszkolach, publicznych innych formach wychowania przedszkolnego i szkołach spoczywa odpowiedzialność za realizację prawa do powszechnego dostępu do edukacji i w związku z tym są one obowiązane przeprowadzać rekrutację w oparciu o zasadę powszechnej dostępności, o której mowa w art. 7 ust. 1 ustawy.

Obecnie kwestie przyjmowania uczniów do publicznych przedszkoli i szkół, w oparciu o zasadę powszechnej dostępności z art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy, są uregulowane w rozporządzeniu w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych, wydanym na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy. Szczegółowe rozwiązania dotyczące rekrutacji zarówno do publicznych przedszkoli i szkół, jak również do publicznych placówek systemu oświaty, są regulowane w statutach tych jednostek, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutow publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.), a także rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ramowych statutow placówek publicznych (Dz. U. Nr 52, poz. 466).

W przywołanym na wstępie wyroku Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności cytowanego wyżej art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP ze względu na samoistność regulacji zawartej w rozporządzeniu wykonawczym, wynikającą z braku odpowiednich regulacji na poziomie ustawy, nadania aktowi wykonawczemu charakteru podstawowego źródła prawa z pominięciem przepisów ustawy oraz dopuszczenia do precyzowania zasad rekrutacji w aktach o jeszcze niższej randze obowiązywania niż rozporządzenie. Ponadto Trybunał Konstytucyjny wskazał na brak wytycznych dotyczących zasad przeprowadzania rekrutacji do przedszkoli i szkół w przepisie upoważniającym oraz brak na poziomie ustawy określenia sposobu przeprowadzania i procedury rekrutacji do publicznych przedszkoli i szkół różnych typów oraz procedury odwoławczej od decyzji o nieprzyjęciu dziecka do wybranego przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły oraz możliwości sądowej kontroli tych decyzji. Szczególny mankament dotychczasowych przepisów, zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, stanowi brak określenia w ustawie katalogu cech kandydatów do przedszkoli i szkół oraz ich hierarchii względem siebie, w tym

wskazania grupy kandydatów o szczególnym statusie uprzywilejowania, wynikającym z Konstytucji, ze względu na sytuację osobistą lub rodzinną albo szczególne zdolności czy osiągnięcia. W konsekwencji, zdaniem Trybunału, to rozporządzenie reguluje ograniczenia korzystania z konstytucyjnego prawa do edukacji (art. 70 ust. 1 Konstytucji RP). Tym samym sprawy o istotnym znaczeniu dla urzeczywistnienia wolności i praw człowieka i obywatela zagwarantowane w Konstytucji RP zostały przekazane do unormowania w drodze rozporządzenia.

W uzasadnieniu do wyroku Trybunału podniesiono również kwestię braku odpowiednich regulacji umożliwiających właściwe rozumienie wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 3 oraz art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy „zasady powszechnej dostępności do publicznych przedszkoli i szkół”, tj. czy powinna ona być rozumiana szeroko, jako prawo do uczęszczania do każdego konkretnego przedszkola albo szkoły wybranej przez kandydata lub jego rodziców, czy też wąsko – jako podstawa do ubiegania się o przyjęcie do wybranego przedszkola albo szkoły na równych, przejrzystych i możliwych do spełnienia zasadach, lecz bez gwarancji, że osoba zainteresowana zostanie przyjęta do tej jednostki systemu oświaty, która jest przez nią preferowana.

Ponadto Trybunał Konstytucyjny podniósł, że obecnie pozyskiwanie i przetwarzanie danych osobowych w procesie rekrutacji odbywa się bez podstawy prawnej. Na konieczność zmian w tej dziedzinie zwracał uwagę również Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, wskazując na występowanie tendencji do rozszerzania w procesie rekrutacji do publicznych szkół i przedszkoli zakresu pozyskiwanych danych osobowych rodziców dzieci (np. dane zawarte w: kopii deklaracji podatkowej PIT, aktualnym zaświadczeniu ZUS RMUA, zaświadczeniu o niepełnosprawności, zaświadczeniu z miejsca pracy, kopii orzeczenia sądowego, itp.), co może prowadzić do naruszenia autonomii informacyjnej jednostki. Podobne argumenty były przytaczane przez Rzecznika Praw Obywatelskich, posłów na Sejm oraz rodziców dzieci.

W związku z powyższym zaproponowane w niniejszym projekcie zmiany przepisów dotyczących rekrutacji zmierzają do określenia na poziomie ustawowym:

- kryteriów rekrutacji do publicznych przedszkoli, publicznych innych form wychowania przedszkolnego, publicznych szkół i placówek, w tym wskazania grup kandydatów o szczególnym statusie uprzywilejowania, wynikającym z Konstytucji, ze względu na sytuację osobistą lub rodzinną albo szczególne zdolności czy osiągnięcia;

- zasad przeprowadzania rekrutacji do publicznych przedszkoli, publicznych innych form wychowania przedszkolnego, publicznych szkół i placówek, w szczególności wskazania hierarchii poszczególnych kryteriów;
- procedury przeprowadzania rekrutacji, w tym procedury odwoławczej w przypadku odmowy przyjęcia kandydata do publicznego przedszkola, publicznej innej formy wychowania przedszkolnego, publicznej szkoły czy placówki oraz zasad ujawniania i przetwarzania danych osobowych uczestników procesu rekrutacji.

Należy podkreślić, że projektowane w wyżej wymienionych obszarach rozwiązania kształtują definicję „zasady powszechnej dostępności publicznych przedszkoli, szkół i placówek”, jako podstawę do ubiegania się o przyjęcie do wybranego przedszkola, szkoły albo placówki na równych, przejrzystych i możliwych do spełnienia warunkach, lecz bez gwarancji, że osoba zainteresowana zostanie przyjęta do wybranej jednostki (o ile nie jest to szkoła podstawowa lub gimnazjum z wyznaczonym obwodem).

1. Rekrutacja do publicznych przedszkoli, publicznych innych form wychowania przedszkolnego, publicznych szkół i placówek – art. 1 pkt 12 projektu ustawy

Na wstępie należy zaznaczyć, że w zakresie przyjmowania dzieci i młodzieży oraz osób pełnoletnich do szkół i placówek, mamy do czynienia z trzema różnymi sytuacjami, a mianowicie:

- przyjęciem z urzędu do szkoły podstawowej i gimnazjum z wyznaczonym obwodem dzieci zamieszkałych w obwodzie danej szkoły,
- kierowaniem dzieci i młodzieży do określonych rodzajów przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, oraz
- rekrutacją, tj. postępowaniem, które sprowadza się do wyłonienia kandydata do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły lub placówki w sytuacji konkurencji o miejsce w tej szkole lub placówce.

Ponadto wyróżnia się odrębny tryb przyjmowania do przedszkoli i szkół dzieci i młodzieży, którzy kształcili się w szkołach za granicą.

Proponowane w ustawie rozwiązania dotyczące rekrutacji będą miały zastosowanie do publicznych przedszkoli, publicznych innych form wychowania przedszkolnego oraz publicznych szkół i placówek prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, właściwych ministrów, a także osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne. Ponadto przepisy będą dotyczyć

również niepublicznych przedszkoli oraz niepublicznych innych form wychowania przedszkolnego, które w myśl ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 827) prowadzą rekrutację w oparciu o zasadę powszechnej dostępności i w związku z tym otrzymują dotację z budżetu gminy na każdego ucznia odpowiednio w wysokości równej wydatkom bieżącym przewidzianym na jednego ucznia w przedszkolach publicznych prowadzonych przez gminę lub w wysokości 50% wydatków bieżących przewidzianych na jednego ucznia w przedszkolach publicznych prowadzonych przez tę gminę.

Projektowane przepisy nie będą miały zastosowania do rekrutacji do pozostałych niepublicznych przedszkoli, niepublicznych innych form wychowania przedszkolnego oraz niepublicznych szkół i placówek.

Opisanych zasad nie stosuje się do kierowania do:

- młodzieżowych ośrodków wychowawczych, do których przyjmowanie odbywa się w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z późn. zm.);
- prowadzonych przez Ministra Sprawiedliwości publicznych szkół i placówek w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich oraz publicznych szkół i placówek przy zakładach karnych i aresztach śledczych, do których przyjmowanie regulują przepisy ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.) oraz przepisy wykonawcze do tych ustaw;
- szkół prowadzonych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 29 ustawy, do których przyjmowanie regulują przepisy wydane na podstawie art. 112 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68, z późn. zm.);
- szkół zorganizowanych w podmiotach leczniczych oraz jednostkach pomocy społecznej, o których mowa w art. 71c ust. 1 ustawy;
- szkół zorganizowanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Ponadto projektowanych przepisów nie stosuje się do kierowania dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego do młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych

ośrodków wychowawczych, ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki oraz do przedszkoli i szkół specjalnych, a także oddziałów specjalnych zorganizowanych w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych. Nie stosuje się ich również do przedszkoli i szkół integracyjnych, a także oddziałów integracyjnych zorganizowanych w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych w odniesieniu do kierowania dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność.

1.1. Kryteria rekrutacji

Podstawowym rozwiązaniem, które zaproponowano w projekcie jest określenie szczegółowo na poziomie ustawy grup kryteriów, które powinny być brane pod uwagę przy przyjmowaniu uczniów do publicznych przedszkoli, publicznych innych form wychowania przedszkolnego oraz publicznych szkół i placówek – w różnym zakresie i różnej kolejności w zależności od typu i rodzaju jednostki systemu oświaty, do której przeprowadzana jest rekrutacja.

W dotychczasowych rozwiązaniach ustawa nie wskazywała żadnych kryteriów, które powinny być brane pod uwagę przy przyjmowaniu uczniów do przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół i placówek. Częściowo kryteria te zostały określone w rozporządzeniu w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych. Rozporządzenie wymienia w szczególności takie kryteria jak:

- samotne wychowywanie dziecka przez rodzica, niepełnosprawność rodzica jego całkowitą niezdolność do pracy, bądź niezdolność do samodzielnej egzystencji, a także umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej – w przypadku przedszkoli, kryteria te są stosowane odpowiednio do przyjmowania dzieci do innych form wychowania przedszkolnego,
- stan zdrowia – w przypadku szkół sportowych i mistrzostwa sportowego oraz szkół ponadgimnazjalnych, w szczególności prowadzących kształcenie zawodowe,

- wiedza, umiejętności i zdolności kandydata oceniane na podstawie sprawdzianu uzdolnień kierunkowych (szkoły i oddziały dwujęzyczne), prób sprawności fizycznej (szkoły i oddziały sportowe oraz szkoły mistrzostwa sportowego), wyników uzyskanych na świadectwie ukończenia szkoły na poprzednim etapie kształcenia, wyników uzyskanych na egzaminie przeprowadzanym w ostatnim roku nauki w gimnazjum oraz z uwzględnieniem szczególnych osiągnięć wymienionych na świadectwie.

Wymienione w rozporządzeniu kryteria mogły być uzupełniane przez regulacje zawarte w statutach przedszkoli, szkół i placówek.

Takie rozwiązania zostały ocenione przez Trybunał Konstytucyjny, jako niewystarczające, ponieważ materia ta wymaga regulacji ustawowej, gdyż kryteria naboru do przedszkoli i szkół (a zwłaszcza preferencje dla niektórych grup kandydatów, które stanowią wyjątki od zasad ogólnych) powodują ograniczenie korzystania z konstytucyjnego prawa do edukacji przez osoby nieuprzywilejowane (art. 70 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP).

Ponieważ stawiany zarzut dotyczył przede wszystkim ograniczenia prawa do powszechnego dostępu do nauki w aktach niższego rzędu niż ustawa, a w znacznej mierze zaś w wewnętrznych regulacjach przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, w niniejszym projekcie ustawy określone zostały trzy grupy kryteriów, którymi należy się kierować w procesie rekrutacji.

Pierwsza z nich uwzględnia zakres potrzeb – wskazanych w Konstytucji RP – wynikających z umowy społecznej, zgodnie z którą, niektóre osoby z przyczyn losowych mające trudniejszą sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną uzyskują od państwa szczególną pomoc. Zgodnie z art. 69 Konstytucji RP, władze publiczne udzielają osobom niepełnosprawnym pomocy w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej. Ponadto rodziny wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych (art. 71 ust. 1 Konstytucji RP). Kształtując katalog powyższych kryteriów uwzględniono również przepisy umów międzynarodowych, w szczególności Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169). Kryteria, uwzględniające zakres potrzeb osób z przyczyn losowych

mających trudniejszą sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną, zostały odmiennie sformułowane w zależności od tego, czy dotyczą dzieci i młodzieży, czy dorosłych. Mając na uwadze powyższe, w procesie rekrutacji – na różnym etapie tego procesu w zależności od typu i rodzaju jednostki systemu oświaty – w przypadku dzieci i młodzieży będą brane pod uwagę (propozycja brzmienia art. 7b ust. 1b; art. 20c ust. 2; art. 20f ust. 4; art. 20g ust. 2 pkt 1; art. 20h ust. 3 i 7; art. 20i ust. 3; art. 20j ust. 3; art. 20k ust. 2 pkt 1; art. 20n ust. 5 pkt 1, art. 20o ust. 3; art. 20p ust. 1 pkt 1; art. 20r ust. 2 pkt 1 – art. 1 pkt 12 projektu ustawy):

- wielodzietność rodziny kandydata;
- niepełnosprawność kandydata;
- niepełnosprawność jednego z rodziców kandydata;
- niepełnosprawność obojga rodziców kandydata;
- niepełnosprawność rodzeństwa kandydata;
- samotne wychowywanie kandydata przez rodzica;
- objęcie kandydata pieczęcią zastępczą.

W odniesieniu do osób pełnoletnich ubiegających się o przyjęcie do szkoły lub placówki kryteria powyższe zostały ukształtowane następująco (propozycja brzmienia art. 20g ust. 2 pkt 2; art. 20k ust. 2 pkt 2; art. 20n ust. 5 pkt 2, art. 20p ust. 1 pkt 2; art. 20q ust. 1; art. 20r ust. 2 pkt 2 – art. 1 pkt 12 projektu ustawy):

- wielodzietność rodziny kandydata;
- niepełnosprawność kandydata;
- niepełnosprawność dziecka kandydata;
- niepełnosprawność innej osoby bliskiej, nad którą kandydat sprawuje opiekę;
- samotne wychowywanie dziecka przez kandydata.

W projekcie przyjęto, że wszystkie kryteria z tej grupy mają jednakową wartość i nie mogą być dowolnie wybierane przez organy prowadzące publiczne przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego, szkoły i placówki przeprowadzające rekrutację. Tym samym ustawa nie pozostawia organom prowadzącym, ani radom przedszkoli, szkół lub placówek (lub radom pedagogicznym) możliwości dowolnego ograniczania praw kandydatów do

publicznych przedszkoli, publicznych innych form wychowania przedszkolnego oraz publicznych szkół i placówek w opracowywanych przez nie statutach. Tylko ustawa reguluje tę sferę rekrutacji.

Należy zauważyć, że w projekcie określa się, że rodziną wielodzietną jest rodzina wychowująca troje i więcej dzieci, zaś osoba samotnie wychowująca dziecko to panna, kawaler, wdowa, wdowiec, osoba pozostająca w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osoba rozwiedziona, chyba że wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z jego rodzicem.

Druga grupa kryteriów, to kryteria określone przez organy prowadzące, które powinny zapewniać jak najpełniejszą realizację potrzeb dziecka i jego rodziny oraz lokalnych potrzeb społecznych. W przypadku kryteriów określanych na potrzeby rekrutacji do przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego organy prowadzące powinny również uwzględnić potrzeby rodzin, w których rodzice albo rodzic samotnie wychowujący kandydata muszą pogodzić obowiązki zawodowe z obowiązkami rodzinnymi oraz będą mogły uwzględnić kryterium dochodu na osobę w rodzinie kandydata w wysokości określonej przez ten organ, sposób wyliczania dochodu określa ustawa. Kryterium dochodu na osobę w rodzinie kandydata w wysokości określonej przez organ prowadzący organ ten będzie mógł określić również na potrzeby rekrutacji do szkół podstawowych i gimnazjów z wyznaczonym obwodem kandydatów zamieszkałym poza obwodem szkoły oraz szkół podstawowych i gimnazjów, którym nie wyznaczono obwodu, rekrutacji do placówek oświatowo-wychowawczych oraz burs. Określając kryteria z tej grupy organy prowadzące powinny uwzględniać zakres społecznych potrzeb rodziny, których zaspokojenie sprzyja jej wychowawczej i opiekuńczej roli przez zapewnienie możliwości korzystania z publicznego przedszkola, publicznej innej formy wychowania przedszkolnego, publicznej szkoły lub placówki m.in. dogodne ze względu na realizację różnorodnych funkcji życiowych przez poszczególnych członków rodziny. Przy określaniu kryteriów z tej grupy organy prowadzące winny kierować się przepisem art. 71 ust. 1 Konstytucji RP, w którym państwo zobowiązało się do uwzględniania dobra rodziny w swojej polityce społecznej i gospodarczej. Ponadto organy prowadzące powinny uwzględniać przesłanki, które w znaczący sposób ułatwiają funkcjonowanie rodziny, w szczególności

rodziny wielodzietnej, sprzyjają pogodzeniu obowiązków zawodowych z obowiązkami rodziców, stwarzają dzieciom poczucie bezpieczeństwa. Kryteria z tej grupy powinny pośrednio sprzyjać również podwyższaniu standardu życia rodziny. Kompetencja określania kryteriów tej grupy została złożona w ręce organów prowadzących przedszkola, szkoły i placówki, w szczególności jednostek samorządu terytorialnego, ze względu na fakt, że to te organy, funkcjonując w środowisku lokalnym, są w stanie najlepiej rozpoznać potrzeby rodzin zamieszkałych na ich terenie. Potrzeby te, jak również możliwości ich zaspokajania, różnią się w poszczególnych regionach kraju ze względu m.in. na sytuację gospodarczą, ekonomiczną, jakość komunikacji w poszczególnych gminach czy powiatach. W związku z tym nie jest możliwe zaproponowanie jednego uniwersalnego rozwiązania, które uwzględniłoby wszystkie ważne dla funkcjonowania rodziny okoliczności. Natomiast organy prowadzące, działające w bezpośredniej relacji ze społecznością lokalną, w szczególności z rodzinami kandydatów do publicznych przedszkoli, publicznych innych form wychowania przedszkolnego oraz publicznych szkół i placówek, są w stanie najlepiej zidentyfikować potrzeby rodzin, które powinny być uwzględnione w procesie rekrutacji. Z tego też względu zdecydowano się również na wyposażenie organów prowadzących w uprawnienie do określenia hierarchii kryteriów z tej grupy. Hierarchia ta jest określana przez przyznanie różnej liczby punktów poszczególnym kryteriom. Oznacza to dodatkową możliwość wskazania ważności poszczególnych kryteriów dla zaspokajania potrzeb rodziny w danym środowisku lokalnym (propozycja brzmienia art. 20c ust. 4–6; art. 20o ust. 4, art. 20p ust. 1 pkt 3 i ust. 2 – art. 1 pkt 12 projektu ustawy).

Trzecia grupa kryteriów uwzględnia indywidualne zdolności kandydatów, ich predyspozycje i zainteresowania, które powinny być wzięte pod uwagę przy dokonywaniu rekrutacji do tych szkół i placówek, w których wymagane są specjalne predyspozycje (np. szkoły artystyczne, dwujęzyczne, sportowe i mistrzostwa sportowego, placówki oświatowo-wychowawcze, poszczególne typy szkół ponadgimnazjalnych). W związku z powyższym proponuje się, aby przy przyjmowaniu do szkół ponadgimnazjalnych kierować się wynikami egzaminu przeprowadzonego w ostatnim roku nauki w gimnazjum oraz

wynikami uzyskanymi na świadectwie ukończenia gimnazjum, w szczególności ocenami z języka polskiego, matematyki i dwóch wskazanych przez dyrektora danej szkoły obowiązkowych zajęć edukacyjnych (w przypadku szkół ponadgimnazjalnych dwujęzycznych ocenę z języka polskiego, matematyki, języka obcego nowożytnego – przy czym uwzględnia się ocenę wyższą – oraz jednych obowiązkowych zajęć edukacyjnych), uzyskaniem świadectwa z wyróżnieniem oraz osiągnięciami wymienionymi na świadectwie, takimi jak uzyskanie wysokiego miejsca – nagrodzone lub honorowane zwycięskim tytułem – w zawodach wiedzy, artystycznych i sportowych organizowanych przez kuratora oświaty albo organizowanych co najmniej na szczeblu powiatowym przez inne podmioty działające na terenie szkoły, osiągnięcia w aktywności na rzecz innych ludzi, zwłaszcza w formie wolontariatu, lub środowiska szkolnego (propozycja brzmienia art. 20f ust. 2 ustawy). Ponadto w przypadku szkół ukierunkowanych na rozwój nieprzeciętnych uzdolnień przewiduje się przeprowadzenie dodatkowych sprawdzianów, które pozwolą na zdiagnozowanie intelektualnych i fizycznych możliwości i predyspozycji kandydatów. I tak, na potrzeby rekrutacji do publicznej szkoły sportowej i szkoły mistrzostwa sportowego lub do oddziału sportowego w publicznej szkole ogólnodostępnej przewiduje się przeprowadzanie prób sprawności fizycznej, ustalonych przez polskie związki sportowe właściwe dla danego sportu, który jest prowadzony w tej szkole lub oddziale (propozycja brzmienia art. 20h ust. 1 pkt 3 i ust. 2 ustawy). Natomiast w przypadku gimnazjów dwujęzycznych, oddziałów dwujęzycznych i międzynarodowych w gimnazjach ogólnodostępnych przewiduje się przeprowadzenie sprawdzianu predyspozycji językowych na warunkach ustalonych przez radę pedagogiczną (propozycja brzmienia art. 7 ust. 1c i art. 20i ust. 1 ustawy), a do szkół ponadgimnazjalnych dwujęzycznych, oddziałów dwujęzycznych i międzynarodowych w szkołach ponadgimnazjalnych ogólnodostępnych – sprawdzianu kompetencji językowych ustalonego przez Centralną Komisję Egzaminacyjną (propozycja brzmienia art. 7 ust. 1c i art. 20j ust. 1 ustawy). W procesie rekrutacji do szkół artystycznych umożliwia się przeprowadzanie badania przydatności albo

egzaminu wstępnego w zakresie uzdolnień, predyspozycji lub umiejętności praktycznych (propozycja brzmienia art. 20n ust. 4 ustawy).

Posłużenie się kryteriami z tej grupy w procesie edukacji pozwala na zapewnienie optymalnych warunków zdobywania wiedzy oraz rozwijania umiejętności i uzdolnień w możliwie jednorodnym zespole.

1.2. Rekrutacja do publicznych przedszkoli i publicznych innych form wychowania przedszkolnego

Aktualnie rekrutacja do publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych i publicznych innych form wychowania przedszkolnego odbywa się na podstawie przepisu § 2 rozporządzenia z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych, a także § 16 ust. 3 w poszczególnych załącznikach rozporządzenia z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61 poz. 624, z późn. zm.), zgodnie z którym, statuty muszą określać szczegółowe zasady rekrutacji dzieci do przedszkola. Na podstawie wymienionych przepisów, zarówno do publicznego przedszkola, jak i oddziału przedszkolnego zorganizowanego w publicznej szkole podstawowej, w pierwszej kolejności są przyjmowane dzieci odbywające obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne – tj. 5-latki oraz te 6-latki, które nie rozpoczęły realizacji obowiązku szkolnego. W następnej kolejności przyjmowane są dzieci matek lub ojców samotnie je wychowujących, matek lub ojców, wobec których orzeczono znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności, bądź całkowitą niezdolność do pracy oraz niezdolność do samodzielnej egzystencji, na podstawie odrębnych przepisów, a także dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych. W przypadku publicznych innych form wychowania przedszkolnego wyżej wymienione przepisy stosuje się odpowiednio, z tym, że inne formy wychowania przedszkolnego stanowią uzupełnienie sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i nie mają statutów.

Należy podkreślić, że w dotychczasowym stanie uregulowanie kwestii przyjmowania do placówek zapewniających wychowanie przedszkolne

odbywa się w dużej mierze na podstawie lokalnych regulacji dotyczących zarówno kryteriów, jak i procedur przeprowadzania rekrutacji, co niejednokrotnie prowadziło do konfliktów na tle np. żądania od rodziców dokumentów, takich jak zeznania podatkowe, czy zaświadczenia o zarobkach.

W związku z powyższym, w odpowiedzi na zarzuty Trybunału Konstytucyjnego, który zakwestionował rozwiązanie, w którym sprawy o istotnym znaczeniu dla urzeczywistnienia wolności i praw człowieka i obywatela zagwarantowane w Konstytucji RP są normowane w rozporządzeniu lub w aktach jeszcze niższego rzędu, proponuje się określenie zasad przyjmowania dzieci do publicznych przedszkoli i publicznych innych form wychowania przedszkolnego w niniejszym projekcie ustawy (proponowane brzmienie art. 20c ustawy).

Punktem wyjścia do rozpoczęcia rekrutacji do przedszkola lub innej formy wychowania przedszkolnego będzie złożenie przez rodziców wniosku do dyrektora wybranego przedszkola lub osoby kierującej inną formą wychowania przedszkolnego (proponowane brzmienie art. 20s ustawy). Rodzice będą mogli złożyć wnioski do maksymalnie trzech przedszkoli lub innych form wychowania przedszkolnego, chyba że organ prowadzący ustali większą ich liczbę (propozycja brzmienia art. 20za ustawy).

W przypadku, gdy liczba wniosków o przyjęcie dziecka do danego przedszkola (danej innej formy wychowania przedszkolnego) przekroczy liczbę wolnych miejsc w tym przedszkolu (innej formie wychowania przedszkolnego), przeprowadza się postępowanie rekrutacyjne. Projektowana regulacja zakłada, że postępowanie rekrutacyjne do publicznego przedszkola lub publicznej innej formy wychowania przedszkolnego będzie mogło być prowadzone maksymalnie w trzech etapach. Do publicznego przedszkola lub innej formy wychowania przedszkolnego przyjmowani byłiby kandydaci zamieszkali na obszarze danej gminy, na terenie której zorganizowane jest przedszkole (inna forma wychowania przedszkolnego). Takie rozwiązanie jest ściśle związane z przepisami art. 14 ust. 3 i 3b, a także ust. 4 i 4b ustawy – wprowadzonymi ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw. Wynika z nich, że wójt (burmistrz, prezydent miasta) jest zobowiązany do zapewnienia miejsca wychowania przedszkolnego dla

każdego dziecka – mieszkańca gminy: obecnie dla dzieci 5-letnich, od dnia 1 września 2015 r. – dla dzieci 4-letnich, a od dnia 1 września 2017 r. – dla dzieci 3-letnich. Ponadto, czas pracy wskazanego przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) innego publicznego przedszkola albo publicznej innej formy wychowania przedszkolnego, albo niepublicznego przedszkola, o którym mowa w art. 90 ust. 1b, albo niepublicznej innej formy wychowania przedszkolnego, o której mowa w art. 90 ust. 1c, powinien być zbliżony do czasu pracy odpowiednio przedszkola lub innej formy wychowania przedszkolnego, o przyjęcie do których ubiegali się rodzice dziecka (propozycja brzmienia art. 14 ust. 4b – art. 1 pkt 7 lit. b projektu ustawy).

Jeżeli liczba kandydatów do danego przedszkola (danej innej formy wychowania przedszkolnego) spełniających kryterium zamieszkania na terenie gminy jest większa niż liczba miejsc w przedszkolu (innej formie wychowania przedszkolnego) przeprowadza się postępowanie rekrutacyjne, w którym pod uwagę brane są kryteria z grupy pierwszej, tj. zaspokajające potrzeby osób, które z przyczyn losowych mają trudniejszą sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną. Jeżeli ten etap postępowania rekrutacyjnego do danego przedszkola (innej formy wychowania przedszkolnego) nie da ostatecznego rozstrzygnięcia (kandydaci uzyskali w tym etapie równorzędne wyniki), przeprowadza się kolejny etap postępowania, w którym brane są pod uwagę przesłanki w znaczący sposób ułatwiające funkcjonowanie rodziny, sprzyjające pogodzeniu obowiązków zawodowych z obowiązkami rodziców, stwarzające dzieciom poczucie bezpieczeństwa. Takie rozstrzygnięcie pozwala zapewnić dzieciom zamieszkałym na terenie gminy w pierwszej kolejności ochronę praw osób znajdujących się w trudnych warunkach życiowych, w następnej zaś kolejności może stanowić wsparcie dla odpowiedniej organizacji życia rodzinnego i zawodowego z uwzględnieniem zapewnienia jak najpełniejszej realizacji potrzeb dziecka i jego rodziny oraz lokalnych potrzeb społecznych. Należy podkreślić, że zgodnie ze zmianami wprowadzonymi przywołaną wyżej ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw docelowo każde dziecko w wieku 3–5 lat będzie miało zapewnione miejsce edukacji przedszkolnej, a problem konieczności stosowania dodatkowych kryteriów związanych z naborem dzieci do

wychowania przedszkolnego będzie występował jedynie wówczas, gdy np. dane przedszkole będzie się cieszyło wyjątkowo dużym zainteresowaniem ze strony rodziców.

Jeżeli po przyjęciu kandydatów zamieszkałych na terenie danej gminy, publiczne przedszkole (publiczna inna forma wychowania przedszkolnego) dysponuje nadal wolnymi miejscami, można przyjąć dzieci zamieszkałe poza obszarem tej gminy, które ubiegają się o przyjęcie do tego przedszkola lub innej formy wychowania przedszkolnego. Do przyjęcia tych dzieci stosuje się przepisy dotyczące pierwszego i drugiego etapu postępowania rekrutacyjnego przeprowadzanego w stosunku do dzieci zamieszkałych na terenie gminy.

Dzieci nieposiadające orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego są przyjmowane do publicznego przedszkola integracyjnego oraz oddziału integracyjnego w publicznym przedszkolu ogólnodostępnym na zasadach opisanych powyżej (propozycja brzmienia art. 20c ust. 8 – art. 1 pkt 12 projektu ustawy).

1.3. Rekrutacja do publicznych szkół podstawowych i gimnazjów

Aktualnie szczegółowe zasady rekrutacji do publicznych szkół podstawowych i gimnazjów określają przepisy § 3–5 rozporządzenia z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych oraz przepisy rozporządzenia z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.

Wymienione przepisy przede wszystkim gwarantują przyjęcie do szkół podstawowych i gimnazjów z wyznaczonymi obwodami kandydatów zamieszkałych w obwodach tych szkół. W przypadku gdy taka szkoła dysponuje wolnymi miejscami, na wniosek rodziców, można przyjąć do niej również kandydatów zamieszkałych poza obwodem szkoły. Kryteria, którymi powinien kierować się dyrektor przyjmując kandydatów zamieszkałych poza obwodem szkoły, są uregulowane w statutach odpowiednio szkół podstawowych i gimnazjów. Przepisy rozporządzenia z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych wskazują jedynie, że absolwenci szkół podstawowych posiadający tytuł laureata konkursu

przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim i ponadwojewódzkim, mają prawo dowolnego wyboru gimnazjum, w konsekwencji zobowiązano dyrektorów gimnazjów do przyjęcia tych uczniów.

Podzielając stanowisko Trybunału Konstytucyjnego, że przedstawione wyżej kwestie wymagają uregulowania ustawowego, proponuje się następujące rozstrzygnięcia w przepisach projektu (propozycja brzmienia art. 20a ust. 4 i 5; art. 20d ust. 1 i art. 20e ustawy – art. 1 pkt 12 projektu ustawy).

Zachowane zostaje dotychczasowe rozwiązanie gwarantujące miejsce w szkole z wyznaczonym obwodem kandydatom zamieszkałym w obwodzie tej szkoły. Wobec tych kandydatów nie przeprowadza się postępowania rekrutacyjnego – są oni przyjmowani do publicznej szkoły podstawowej lub publicznego gimnazjum z wyznaczonym obwodem z urzędu (proponowane brzmienie art. 20a ust. 5 ustawy). Oznacza to, że dyrektor nie może odmówić przyjęcia do szkoły kandydata zamieszkałego w jej obwodzie. Obowiązkiem rodziców w tym przypadku jest jedynie zgłoszenie dyrektorowi szkoły, że ich dziecko będzie uczęszczało do szkoły (proponowane brzmienie art. 20e ust. 1 ustawy). Przepisy projektu ustawy zaspokajając w pierwszej kolejności miejsca nauki uczniom zamieszkałym w obwodzie danej szkoły mają na uwadze dobro dziecka, w tym zapewnienie dziecku możliwości regularnego uczęszczania na zajęcia szkolne. Ponadto, ze względu na ukształtowanie sieci szkolnej w sposób zapewniający spełnienie warunków określonych w art. 17 ust. 2 ustawy, rozstrzygnięcie takie sprzyja również zaspokojeniu potrzeb osób, które z przyczyn losowych mają trudną sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną (szkoła obwodowa jest szkołą łatwo dostępną, z założenia znajduje się w dogodnym położeniu względem miejsca zamieszkania).

W przypadku, gdyby o przyjęcie do szkoły z wyznaczonym obwodem ubiegali się kandydaci zamieszkali poza obwodem tej szkoły, o ile szkoła dysponuje wolnymi miejscami, przewiduje się przeprowadzenie postępowania rekrutacyjnego (propozycja brzmienia art. 20e ust. 3 i 4 ustawy). W postępowaniu rekrutacyjnym brane są pod uwagę przesłanki sprzyjające wychowawczej i opiekuńczej roli rodziny, określone przez organ prowadzący szkołę, uwzględniające zapewnienie jak najpełniejszej realizacji potrzeb dziecka i jego rodziny oraz lokalnych potrzeb społecznych. Zachowuje się

uprawnienia kandydatów posiadających tytuł laureata konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim do przyjęcia do wybranego przez nich gimnazjum.

Opisane wyżej rozwiązania będą miały zastosowanie do szkół podstawowych i gimnazjów, którym wyznaczono obwód, prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, a także prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne, którym określono obwód na podstawie art. 58 ust. 2 zdanie drugie ustawy. W przypadku szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną, którym nie wyznaczono obwodu, proponuje się przeprowadzenie postępowania na podstawie kryteriów właściwych odpowiednio dla etapu pierwszego i drugiego dla szkół z wyznaczonym obwodem, tj. z pominięciem kryteriów związanych z miejscem zamieszkania w obwodzie szkoły.

1.4. Rekrutacja do publicznych szkół ponadgimnazjalnych

Aktualnie, zasady rekrutacji do publicznych szkół ponadgimnazjalnych określają § 8–11 rozporządzenia z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych, a także statuty szkół, które, zgodnie z rozporządzeniem z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół, określają szczegółowe zasady rekrutacji. W rozporządzeniu w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych przewidziano ogólne kryteria, które należy spełnić przy ubieganiu się o przyjęcie do każdej szkoły ponadgimnazjalnej, oraz pewne szczególne rozstrzygnięcia stosowane przy przyjmowaniu do wybranych typów szkół.

Obowiązujące obecnie przepisy przewidują, że do klasy pierwszej publicznej szkoły ponadgimnazjalnej przyjmuje się ucznia posiadającego świadectwo ukończenia gimnazjum. Ponadto, w przypadku ubiegania się o przyjęcie do szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe, kandydat musi posiadać zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kształcenia w określonym zawodzie, wydane na podstawie odrębnych przepisów (ustawa

z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy – Dz. U. z 2004 r. Nr 125, poz. 1317, z późn. zm.).

W obecnym stanie prawnym o przyjęciu kandydatów decydują punkty przyznane w postępowaniu rekrutacyjnym za spełnienie kryteriów zawartych w statucie szkoły, które muszą uwzględniać:

- wyniki egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum,
- oceny z języka polskiego i trzech wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- szczególne osiągnięcia ucznia wymienione na świadectwie ukończenia gimnazjum, zwłaszcza ukończenie gimnazjum z wyróżnieniem, udział w konkursach organizowanych przez kuratorów oświaty, co najmniej na szczeblu wojewódzkim, osiągnięcia sportowe lub artystyczne, co najmniej na szczeblu powiatowym.

Zgodnie z § 23 pkt 3 rozporządzenia z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych, sposób przeliczania na punkty wyżej wymienionych kryteriów jest określany corocznie przez kuratorów oświaty. Skutkiem takiego rozwiązania jest różny sposób określenia tej punktacji w poszczególnych województwach, co prowadzi do sytuacji, w której osoby uzyskujące takie same oceny na świadectwie i takie same wyniki egzaminu gimnazjalnego, mogą być inaczej ocenione w zależności od województwa, w którym ubiegają się o przyjęcie do szkoły.

Ponadto istnieje możliwość wprowadzenia, na wniosek dyrektora szkoły skierowany do Ministra Edukacji Narodowej i zaopiniowany przez kuratora oświaty, dodatkowego kryterium w postaci wyniku sprawdzianu uzdolnień kierunkowych na warunkach ustalonych przez radę pedagogiczną, jeżeli program nauczania realizowany w szkole wymaga od kandydatów szczególnych indywidualnych predyspozycji.

W przypadku równorzędnych wyników uzyskanych w postępowaniu kwalifikacyjnym pierwszeństwo w przyjęciu do szkoły mają sieroty, osoby przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz osoby umieszczone w rodzinach zastępczych, kandydaci o ukierunkowanych i udokumentowanych zdolnościach, którym ustalono indywidualny program

lub tok nauki oraz kandydaci z problemami zdrowotnymi, ograniczającymi możliwości wyboru kierunku kształcenia ze względu na stan zdrowia, potwierdzonymi opinią publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej.

Niezależnie od opisanych wyżej kryteriów, obowiązujące przepisy w zakresie rekrutacji przewidują bezwzględne pierwszeństwo w przyjęciu do szkoły ponadgimnazjalnej kandydatów będących laureatami i finalistami olimpiad przedmiotowych i laureatami konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

W celu zrealizowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego kryteria przyjmowania do publicznych szkół ponadgimnazjalnych określono w projekcie ustawy. Obecnie obowiązujące rozwiązania są w znacznej mierze powtórzone w propozycji zawartej w projekcie (proponowane brzmienie art. 20f – art. 1 pkt 12 projektu ustawy). Tak jak dotychczas, warunkiem przyjęcia do publicznej szkoły ponadgimnazjalnej jest wcześniejsze ukończenie gimnazjum, a w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie – posiadanie zaświadczenia lekarskiego zawierającego orzeczenie o braku przeciwwskazań do podjęcia praktycznej nauki zawodu, zgodnie z przepisami w sprawie badań lekarskich kandydatów do szkół ponadgimnazjalnych lub wyższych, uczniów tych szkół, studentów i uczestników studiów doktoranckich. Po spełnieniu przez kandydata wyżej wymienionych warunków przeprowadzane jest postępowanie rekrutacyjne. W pierwszym etapie tego postępowania – analogicznie, jak ma to miejsce obecnie – będą brane pod uwagę wyniki uzyskane na zakończenie nauki w gimnazjum (odnotowane na świadectwie, potwierdzone zaświadczeniem o wynikach egzaminu gimnazjalnego oraz stosownymi zaświadczeniami).

W stosunku do obecnych rozwiązań zmianie uległ zakres przedmiotów, z których oceny obowiązkowo są brane pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym. W katalogu wyodrębniono (obok języka polskiego) matematykę, przedmiot zdawany obecnie obowiązkowo na egzaminie maturalnym, oraz dwa (a nie jak dotychczas trzy) przedmioty. Ponadto – zmieniając dotychczasowe rozstrzygnięcia – w projekcie proponuje się wprowadzenie upoważnienia ustawowego dla ministra właściwego do spraw

oświaty i wychowania, który w drodze rozporządzenia określi obowiązujący dla całego kraju jednolity sposób przeliczania na punkty wyników z egzaminu gimnazjalnego i wyników ze świadectwa ukończenia gimnazjum (proponowane brzmienie art. 20l ustawy). Dzięki temu sposób punktowania kryteriów będzie jednolity w całym kraju.

Kolejną różnicę w stosunku do obowiązujących przepisów stanowi zmiana w zakresie uzyskiwania zgody na przeprowadzenie w publicznych szkołach ponadgimnazjalnych sprawdzianu uzdolnień kierunkowych, na warunkach ustalonych przez radę pedagogiczną, jeżeli program nauczania realizowany w szkole wymaga od kandydatów szczególnych indywidualnych predyspozycji (proponowane brzmienie art. 20f ust. 5 ustawy). Proponuje się, by decyzje w tej sprawie wydawał – tak jak ma to miejsce obecnie – minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, na wniosek dyrektora szkoły, zaopiniowany pozytywnie przez kuratora oświaty. Zmianę w stosunku do obecnego rozwiązania stanowi wymaganie, by do wniosku dołączona była zgoda organu prowadzącego na dodatkowe godziny zajęć edukacyjnych przeznaczonych na realizację programu nauczania wymagającego od uczniów szczególnych indywidualnych predyspozycji.

W myśl projektu, podobnie jak dotychczas, w przypadku równorzędnych wyników uzyskanych w pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego, pierwszeństwo w przyjęciu do publicznej szkoły ponadgimnazjalnej mają kandydaci z problemami zdrowotnymi, ograniczającymi możliwości wyboru kierunku kształcenia ze względu na stan zdrowia, potwierdzonymi opinią publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej (proponowane brzmienie art. 20f ust. 3 ustawy).

Jeżeli wyniki drugiego etapu postępowania rekrutacyjnego nie są rozstrzygające, przeprowadzany jest kolejny etap tego postępowania, w którym są brane pod uwagę kryteria uwzględniające potrzeby osób z przyczyn losowych mających trudniejszą sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną.

W projekcie przewiduje się utrzymanie zasady określonej w obowiązujących przepisach, na mocy której laureaci lub finaliści olimpiad przedmiotowych i laureaci konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub

ponadwojewódzkim, będą przyjmowani do wybranej publicznej szkoły ponadgimnazjalnej, z wyjątkiem szkoły ponadgimnazjalnej dwujęzycznej, w pierwszej kolejności, niezależnie od wyników uzyskanych na egzaminie przeprowadzonym w ostatnim roku nauki w gimnazjum oraz na świadectwie ukończenia gimnazjum (proponowane brzmienie art. 20d ust. 1 ustawy).

W przypadku publicznych szkół policealnych obecnie obowiązujące przepisy § 7 ust. 3 i § 13 rozporządzenia z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych przewidują, że o przyjęcie na semestr pierwszy publicznej szkoły policealnej mogą ubiegać się osoby posiadające wykształcenie średnie. Przy przyjmowaniu kandydatów do publicznej szkoły policealnej decydujące są kryteria zawarte w statucie szkoły, uwzględniające pozytywny wynik egzaminu wstępnego lub rozmowy kwalifikacyjnej, jeżeli szkoła taki egzamin lub rozmowę przeprowadza, sumę punktów za oceny uzyskane na egzaminie wstępnym lub z rozmowy kwalifikacyjnej i za oceny z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych wymienionych w świadectwie ukończenia szkoły niższego stopnia oraz inne dodatkowe kryteria w zależności od zawodu, w którym kształci szkoła. Podobnie, jak w przypadku innych publicznych szkół ponadgimnazjalnych, laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych są przyjmowani do publicznych szkół policealnych w pierwszej kolejności, niezależnie od wyżej wymienionych kryteriów. W przypadku równorzędnych wyników uzyskanych w postępowaniu kwalifikacyjnym, pierwszeństwo w przyjęciu do szkoły mają kandydaci z problemami zdrowotnymi, ograniczającymi możliwości wyboru kierunku kształcenia ze względu na stan zdrowia, potwierdzonymi opinią publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej.

W projekcie ustawy przewiduje się uproszczenie wyżej opisanej procedury przyjmowania do publicznych szkół policealnych (proponowane brzmienie art. 20g ustawy). Kandydat, który posiada wykształcenie średnie oraz zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań do podjęcia praktycznej nauki zawodu, przystępuje do pierwszego etapu postępowania rekrutacyjnego, w którym brane są pod uwagę kryteria

uwzględniające potrzeby osób z przyczyn losowych mających trudniejszą sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną. W przypadku równorzędnych wyników uzyskanych w pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego, w drugim etapie tego postępowania jest brana pod uwagę kolejność zgłoszeń. Należy zauważyć, że szkoły policealne nie mają charakteru powszechnego (nie jest w nich już zasadniczo realizowany obowiązek nauki). Osoby posiadające wykształcenie średnie mogą zdobywać dalsze wykształcenie i przygotowanie zawodowe również na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub studiach wyższych. Stąd obecnie raczej nie obserwuje się rywalizacji o przyjęcie do publicznej szkoły policealnej. Jednak ze względu na publiczny charakter tej szkoły (finansowanie kształcenia z budżetu państwa przez przekazywanie jednostkom samorządu terytorialnego odpowiednich kwot w ramach części oświatowej subwencji ogólnej), kryteria przyjmowania do tych szkół powinny być określone w ustawie oraz powinny umożliwiać przeprowadzenie postępowania rekrutacyjnego w oparciu o jasne zasady.

1.5. Rekrutacja do publicznych szkół sportowych i publicznych szkół mistrzostwa sportowego

Na wstępie należy zaznaczyć, że szkoły sportowe i szkoły mistrzostwa sportowego mogą być organizowane na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej (art. 2 pkt 2 lit. a–c ustawy).

Zgodnie z § 12 rozporządzenia z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych obecnie do przyjmowania do szkół i oddziałów sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące przyjmowania do szkół odpowiednich typów. Ponadto ze względu na specyfikę kształcenia w tych szkołach, wymagana jest pisemna zgoda rodziców kandydata oraz bardzo dobry stan zdrowia, poświadczony zaświadczeniem wydanym przez lekarza specjalistę w dziedzinie medycyny sportowej lub innego uprawnionego lekarza. W celu wyłonienia kandydatów o najlepszych predyspozycjach i umiejętnościach sportowych do tych szkół są przeprowadzane próby sprawności fizycznej.

W propozycji zawartej w projekcie ustawy przewiduje się, że postępowanie rekrutacyjne do publicznych szkół sportowych i publicznych szkół mistrzostwa sportowego może być prowadzone w kilku etapach (proponowane brzmienie art. 20h ustawy). Kandydat ubiegający się o przyjęcie do ww. szkół powinien posiadać zgodę rodziców oraz orzeczenie lekarskie o zdolności do uprawiania danego sportu oraz uzyskać pozytywne wyniki prób sprawności fizycznej. W przypadku, gdyby kandydatów spełniających ww. warunki było więcej niż miejsc, rozpoczyna się postępowanie rekrutacyjne. W pierwszym etapie są brane pod uwagę wyniki prób sprawności fizycznej. W przypadku równorzędnych wyników uzyskanych w pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego, kolejne etapy postępowania różnicują się w zależności od typu szkoły sportowej. W szkole podstawowej sportowej, oddziale sportowym w szkole podstawowej ogólnodostępnej lub szkole podstawowej mistrzostwa sportowego w drugim etapie postępowania są brane pod uwagę kryteria uwzględniające potrzeby osób z przyczyn losowych mających trudniejszą sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną. Natomiast w przypadku gimnazjów sportowych, oddziałów sportowych w gimnazjach ogólnodostępnych, gimnazjów mistrzostwa sportowego, szkół ponadgimnazjalnych sportowych, oddziałów sportowych w szkołach ponadgimnazjalnych ogólnodostępnych lub szkołach ponadgimnazjalnych mistrzostwa sportowego, w drugim etapie postępowania rekrutacyjnego są brane pod uwagę kryteria odnoszące się do wyników kształcenia na wcześniejszych etapach edukacji. Jeżeli w dalszym ciągu istnieje potrzeba rozstrzygnięć w procedurze rekrutacji do wyżej wymienionych szkół i oddziałów, przeprowadzany jest trzeci etap postępowania, w którym są brane pod uwagę kryteria uwzględniające potrzeby osób z przyczyn losowych mających trudniejszą sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną.

Zachowane zostało także prawo kandydatów posiadających tytuł laureata i finalisty olimpiady przedmiotowej i laureata konkursu przedmiotowego do przyjęcia w pierwszej kolejności do ponadgimnazjalnych szkół sportowych oraz mistrzostwa sportowego i oddziałów sportowych w szkołach ponadgimnazjalnych, przy czym muszą oni przystąpić do prób sprawności fizycznej i uzyskać pozytywny wynik tych prób, posiadać zgodę rodziców oraz

dobry stan zdrowia potwierdzony orzeczeniem lekarskim (proponowane brzmienie art. 20d ust. 2 ustawy).

Doprecyzowano również przepisy dotyczące orzeczenia lekarskiego o zdolności do uprawiania danego sportu. W projekcie wskazuje się, że orzeczenie wydaje lekarz specjalista w dziedzinie medycyny sportowej lub inny uprawniony lekarz, zgodnie z przepisami w sprawie trybu orzekania o zdolności do uprawiania danego sportu przez dzieci i młodzież do ukończenia 21 roku życia oraz przez zawodników pomiędzy 21 a 23 rokiem życia (proponowane brzmienie art. 20h ust. 1 pkt 1 ustawy). Oznacza to, że orzeczenie nie odnosi się do ogólnego dobrego stanu zdrowia, ale orzeka, że stan zdrowia kandydata umożliwi uprawianie określonego sportu. Regulacja ta ma na celu ujednoczenie wydawanych orzeczeń i określenie ich szczegółowego zakresu, a ponadto jest istotna ze względu na przeciwdziałanie ewentualnym konsekwencjom zdrowotnym, które ujawnić się mogą u uczniów uprawiających sporty wymagające szczególnych predyspozycji zdrowotnych.

W projekcie przewiduje się również, że próby sprawności fizycznej zarówno do szkół i oddziałów sportowych, jak i szkół mistrzostwa sportowego będą ustalane przez polskie związki sportowe, które ustalając warunki uzyskania pozytywnego wyniku prób sprawności fizycznej mogą zagwarantować, że ustalone kryteria będą adekwatne do możliwości dzieci i młodzieży w danym wieku, a postępowanie rekrutacyjne będzie przeprowadzane w okolicznościach zapewniających bezpieczeństwo dzieci i młodzieży.

1.6. Rekrutacja do publicznych szkół dwujęzycznych

Na podstawie przepisów § 5 ust. 3 i § 8 ust. 2 rozporządzenia z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych rekrutację do publicznych gimnazjów dwujęzycznych i publicznych szkół ponadgimnazjalnych dwujęzycznych przeprowadza się na zasadach określonych dla odpowiedniego typu szkół, z tym że dodatkowo przewiduje się przeprowadzenie sprawdzianu uzdolnień kierunkowych. Ponadto zgodnie z § 5 ust. 6 i § 8 ust. 8 wyżej wymienionego rozporządzenia odpowiednio laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych oraz laureaci konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim i ponadwojewódzkim do szkół dwujęzycznych,

niezależnie od przedmiotu, którego konkurs lub olimpiada dotyczyła, są przyjmowani do szkół dwujęzycznych w pierwszej kolejności.

Możliwość tworzenia klasy wstępnej w liceum ogólnokształcącym z oddziałami dwujęzycznymi wprowadzono po raz pierwszy w roku szkolnym 1992/1993. W tym czasie obowiązkowa nauka języka zachodnioeuropejskiego prowadzona była w klasach V–VIII ośmioletniej szkoły podstawowej. W związku z tym w warunkach, w których do oddziału dwujęzycznego w liceum ogólnokształcącym byli rekrutowani absolwenci szkoły podstawowej po 4 latach nauki języka obcego, możliwość tworzenia klasy wstępnej w liceum ogólnokształcącym z oddziałami dwujęzycznymi była w pełni uzasadniona.

W wyniku zmian wprowadzonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego od roku szkolnego 2008/2009 język obcy nowożytny jest obowiązkowo nauczany już od klasy I szkoły podstawowej (6 lat). Od roku szkolnego 2009/2010 w gimnazjum obowiązuje nauka dwóch języków obcych nowożytnych z możliwością tworzenia oddziałów dwujęzycznych, w których na drugi język nauczania przeznaczona jest dodatkowa liczba godzin.

Jak z tego wynika, od roku szkolnego 2015/2016 do oddziału dwujęzycznego w liceum ogólnokształcącym będą przyjmowani uczniowie, którzy mieli obowiązkową naukę jednego języka obcego nowożytnego przez 9 lat i drugiego języka obcego nowożytnego nauczanego przez co najmniej 3 lata.

Mając na uwadze powyższe możliwość prowadzenia nauczania w klasie wstępnej w liceum ogólnokształcącym zachowano do roku szkolnego 2014/2015 włącznie.

Ponadto, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.) od roku szkolnego 2012/2013 uczniowie gimnazjum, a od roku szkolnego 2015/2016 uczniowie szkół podstawowych przystępują odpowiednio do egzaminu lub sprawdzianu z języka obcego nowożytnego obowiązkowo nauczanego w szkole. Do egzaminu gimnazjalnego z języka obcego nowożytnego na poziomie rozszerzonym w 2012 r. przystąpiło 84% uczniów

klas III, a w 2013 r. 86% uczniów (dane pochodzące z SIO – stan na 31 marca 2012 r. i 2013 r.).

Uwzględniając powyższe w projektowanych rozwiązaniach przyjmuje się, że podstawowym kryterium przy przyjmowaniu kandydata do szkoły dwujęzycznej będą jego predyspozycje językowe lub kompetencje w zakresie języka obcego nowożytnego, w którym prowadzone będzie nauczanie w szkole dwujęzycznej. Należy przy tym zaznaczyć, że predyspozycje językowe istotne będą w momencie ubiegania się o przyjęcie do gimnazjum dwujęzycznego, natomiast znajomość języka obcego nowożytnego – w przypadku liceum ogólnokształcącego lub technikum dwujęzycznego. Warunkiem przyjęcia do wyżej wymienionych szkół będzie przystąpienie odpowiednio do sprawdzianu predyspozycji językowych na warunkach ustalonych przez radę pedagogiczną (gimnazjum) lub sprawdzianu kompetencji językowych ustalonego przez Centralną Komisję Egzaminacyjną (szkoła ponadgimnazjalna). Do sprawdzianu predyspozycji językowych lub kompetencji językowych będą przystępowali wszyscy kandydaci, niezależnie od tego, jakiego języka obcego nowożytnego uczyli się obowiązkowo odpowiednio w szkole podstawowej lub gimnazjum (proponowane brzmienie art. 20i ust. 1; art. 20j ust. 1 ustawy). W przypadku większej liczby osób, które spełniły powyższe warunki, w pierwszym etapie będą brane pod uwagę łącznie wyniki odpowiednio sprawdzianu predyspozycji językowych lub sprawdzianu kompetencji językowych oraz wyniki kształcenia na poprzednim etapie edukacyjnym, w szczególności – odpowiednio – wyniki sprawdzianu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej lub egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum, a w przypadku ubiegania się o przyjęcie do szkoły ponadgimnazjalnej dwujęzycznej także oceny uzyskane na świadectwie ukończenia gimnazjum. W sytuacji uzyskania przez kandydatów w pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego równorzędnych wyników, przeprowadzany będzie drugi etap tego postępowania, w którym zastosowane kryteria uwzględniają potrzeby osób z przyczyn losowych mających trudniejszą sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną (proponowane brzmienie art. 20i ust. 3; art. 20j ust 3 ustawy). W przypadku kandydatów ubiegających się o przyjęcie do publicznej szkoły ponadgimnazjalnej

dwujęzycznej przewiduje się, że laureaci lub finaliści olimpiad przedmiotowych oraz laureaci konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim będą przyjmowani do ww. szkół i oddziałów po uzyskaniu pozytywnego wyniku sprawdzianu kompetencji językowych, z tym że warunek uzyskania pozytywnego wyniku sprawdzianu kompetencji językowych, nie dotyczy laureata lub finalisty olimpiady przedmiotowej oraz laureata konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim z języka obcego nowożytnego, który będzie drugim językiem nauczania w szkole lub oddziale, o przyjęcie do których ubiega się laureat lub finalista. W projekcie przewiduje się, że do publicznej szkoły ponadgimnazjalnej dwujęzycznej i oddziału dwujęzycznego w publicznej szkole ponadgimnazjalnej ogólnodostępnej laureaci lub finaliści ogólnopolskich olimpiad przedmiotowych oraz laureaci konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim przyjmowani będą w pierwszej kolejności (proponowane brzmienie art. 20d ust. 3 ustawy).

1.7. Rekrutacja do publicznych oddziałów międzynarodowych

Dotychczas przyjmowanie do publicznych oddziałów międzynarodowych nie było odrębnie regulowane. W procesie rekrutacji do tych oddziałów przyjmowano uczniów stosując warunki i tryb określone w statucie szkoły.

Ze względu na specyfikę funkcjonowania tych oddziałów (zgodnie z art. 7b ust. 2 ustawy – nauczanie w oddziale międzynarodowym może być prowadzone w języku obcym, z wyjątkiem nauczania języka polskiego, historii w części dotyczącej historii Polski i części geografii dotyczącej geografii Polski dla uczniów będących obywatelami polskimi) proponuje się przeprowadzanie rekrutacji do oddziałów międzynarodowych w publicznych gimnazjach i publicznych szkołach ponadgimnazjalnych w oparciu o przepisy dotyczące rekrutacji do szkół dwujęzycznych (art. 1 pkt 6 lit. b projektu ustawy). Oznacza to, że w pierwszej kolejności badane będą predyspozycje językowe w odniesieniu do gimnazjów, a w szkole ponadgimnazjalnej – kompetencje językowe kandydatów, oceniane odpowiednio na podstawie wyniku sprawdzianu predyspozycji językowych na warunkach ustalonych przez radę pedagogiczną albo sprawdzianu kompetencji językowych

przeprowadzanego w szkole, ustalonego przez Centralną Komisję Egzaminacyjną.

W związku z tym, że w systemie oświaty nie przewiduje się funkcjonowania szkół podstawowych dwujęzycznych i oddziałów dwujęzycznych w szkołach podstawowych ogólnodostępnych, na potrzeby rekrutacji do oddziałów międzynarodowych w publicznych szkołach podstawowych zaproponowano odrębną procedurę, w ramach której do tych szkół będą przyjmowani kandydaci, którzy uzyskali pozytywny wynik sprawdzianu predyspozycji językowych na warunkach ustalonych przez radę pedagogiczną. W przypadku większej liczby uczniów spełniających ten warunek, w pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego będą brane pod uwagę wyniki tego sprawdzianu. W przypadku uzyskania równorzędnych wyników w pierwszym etapie postępowania, przeprowadza się drugi etap postępowania rekrutacyjnego, w którym są brane pod uwagę kryteria uwzględniające potrzeby osób z przyczyn losowych mających trudniejszą sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną (art. 1 pkt 6 lit. a projektu ustawy).

1.8. Rekrutacja do publicznych szkół dla dorosłych

W § 20 rozporządzenia z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych wskazuje się, że o przyjęcie do szkoły dla dorosłych mogą ubiegać się kandydaci, którzy ukończyli 18 lat lub ukończą 18 lat w roku kalendarzowym, w którym podejmują naukę. W przypadku szkół podstawowych dla dorosłych kształcenie odbywa się wyłącznie w klasie szóstej, w związku z tym o przyjęcie do nich mogą się ubiegać kandydaci, którzy ukończyli piątą klasę szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży. Dopuszcza się również możliwość przyjmowania na semestr pierwszy klasy szóstej szkoły podstawowej dla dorosłych kandydatów, którzy nie ukończyli klasy piątej lub klasy programowo niższej szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży. W takim wypadku kandydaci są obowiązani do zdania egzaminów klasyfikacyjnych z obowiązkowych zajęć edukacyjnych, przewidzianych w ramowym planie nauczania dla klas I–V tej szkoły, z wyjątkiem muzyki, plastyki, techniki i wychowania fizycznego, w terminie ustalonym przez dyrektora szkoły. Do przyjmowania kandydatów na semestr pierwszy

pozostałych typów szkół dla dorosłych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące przyjęcia do klasy pierwszej odpowiedniego typu szkoły dla młodzieży.

Ponadto, przepisy wydane na podstawie art. 16 ust. 6c ustawy określają przypadki, w jakich do publicznej (lub niepublicznej) szkoły dla dorosłych można przyjąć osobę, która nie ukończyła 18 lat.

Obecnie obowiązujące przepisy nie zawierają szczegółowych regulacji dotyczących kryteriów i procedur przyjmowania do szkół dla dorosłych. Określenie takich procedur zostało delegowane do statutów szkół. W związku z tym, że Trybunał Konstytucyjny uznał obowiązujące rozwiązanie za niezgodne z Konstytucją RP, proponuje się określenie w ustawie katalogu cech kandydatów (absolwenci określonych typów szkół lub osoby, które nie ukończyły szkoły podstawowej), które będą stanowiły podstawę przyjęcia do publicznej szkoły dla dorosłych (proponowane brzmienie art. 20k ustawy). W projekcie przewiduje się także, że kandydaci, którzy nie posiadają świadectwa ukończenia klasy piątej szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży, będą mogli być przyjęci do publicznej szkoły podstawowej dla dorosłych na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej przeprowadzonej przez komisję rekrutacyjną powołaną przez dyrektora szkoły (proponowane brzmienie art. 20k ust. 5 ustawy).

Proponuje się również, by kandydat do publicznej szkoły policealnej dla dorosłych musiał przedstawić zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu (proponowane brzmienie art. 20k ust. 1 pkt 4 ustawy). Z tą propozycją wiąże się projektowana jednocześnie zmiana ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 125, poz. 1317, z późn. zm.), w myśl której służby medycyny pracy zostają zobowiązane do wydawania takich zaświadczeń osobom pełnoletnim, które ubiegają się o przyjęcie do szkoły (art. 2 projektu ustawy). Dodatkowo przewiduje się, że osoby pełnoletnie uzyskiwałyby takie zaświadczenie na własny koszt (art. 2 pkt 3 projektu ustawy).

W przypadku większej liczby kandydatów niż liczba miejsc w publicznej szkole dla dorosłych proponuje się przeprowadzenie postępowania

rekrutacyjnego, w którym brane będą pod uwagę kryteria uwzględniające potrzeby osób z przyczyn losowych mających trudniejszą sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną tj. wielodzietność rodziny kandydata, niepełnosprawność kandydata, niepełnosprawność dziecka kandydata; niepełnosprawność innej osoby bliskiej, nad którą kandydat sprawuje opiekę, samotne wychowywanie dziecka przez kandydata w rodzinie (art. 20k ust. 2 pkt 2). Dla osób, które – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 lipca 2012 r. w sprawie przypadków, w jakich do publicznej lub niepublicznej szkoły dla dorosłych można przyjąć osobę, która ukończyła 16 albo 15 lat, oraz przypadków, w jakich osoba, która ukończyła gimnazjum, może spełniać obowiązek nauki przez uczęszczanie na kwalifikacyjny kurs zawodowy (Dz. U. poz. 857) – ukończyły 16 lub 15 lat i mogą być przyjęte do szkoły dla dorosłych będą stosowane kryteria analogiczne, jak w przypadku kandydatów do szkół dla dzieci i młodzieży (proponowane brzmienie art. 20k ust. 2 pkt 1 ustawy).

Jeżeli w pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego kandydaci uzyskaliby równorzędne wyniki, przewiduje się przeprowadzenie drugiego etapu postępowania, w którym pod uwagę będzie brana kolejność zgłoszeń (proponowane brzmienie art. 20k ust. 4 ustawy).

1.9. Rekrutacja do publicznych szkół i placówek artystycznych

Nauka w systemie szkolnictwa artystycznego odbywa się w następujących typach szkół:

- szkołach muzycznych obejmujących:
  - a) ogólnokształcące szkoły muzyczne I stopnia – szkoły o sześcioletnim cyklu kształcenia, dające podstawy wykształcenia muzycznego oraz wykształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej,
  - b) szkoły muzyczne I stopnia – szkoły o sześcioletnim lub czteroletnim cyklu kształcenia w zależności od wieku ucznia, dające podstawy wykształcenia muzycznego,
  - c) ogólnokształcące szkoły muzyczne II stopnia – szkoły o sześcioletnim cyklu kształcenia, dające wykształcenie w zawodzie muzyk oraz wykształcenie ogólne w zakresie gimnazjum i liceum

- ogólnokształcącego, umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego,
- d) szkoły muzyczne II stopnia – szkoły o sześcioletnim lub czteroletnim cyklu kształcenia w zależności od specjalności kształcenia, dające wykształcenie w zawodzie muzyk;
- szkołach plastycznych obejmujących:
- a) ogólnokształcące szkoły sztuk pięknych – szkoły o sześcioletnim cyklu kształcenia, dające wykształcenie w zawodzie plastyk oraz wykształcenie ogólne w zakresie gimnazjum i liceum ogólnokształcącego, umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego,
- b) licea plastyczne – szkoły o czteroletnim cyklu kształcenia, dające wykształcenie w zawodzie plastyk oraz wykształcenie ogólne w zakresie liceum ogólnokształcącego, umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;
- szkołach baletowych obejmujących:
- a) ogólnokształcące szkoły baletowe – szkoły o dziewięcioletnim cyklu kształcenia, dające wykształcenie w zawodzie tancerz oraz wykształcenie ogólne w zakresie klas IV–VI szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącego, umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego,
- b) szkoły sztuki tańca – szkoły o dziewięcioletnim lub sześcioletnim cyklu kształcenia w zależności od wieku ucznia, dające wykształcenie w zawodzie tancerz;
- szkołach sztuki cyrkowej obejmujących szkoły o czteroletnim cyklu kształcenia, dające wykształcenie w zawodzie aktor cyrkowy;
- szkołach policealnych dających możliwość uzyskania lub uzupełnienia wykształcenia w zawodach artystycznych;
- pomaturalnych szkołach kształcących w zawodach bibliotekarz i animator kultury;
- placówkach artystycznych – ogniskach artystycznych umożliwiających rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych.

Niektóre ze szkół muzycznych, plastycznych i baletowych kształcą równocześnie w zakresie przedmiotów ogólnokształcących.

Wiek kandydatów jest różny dla różnych typów szkół i zawiera się w przedziale od 5 (dla szkół muzycznych I stopnia) do lat 23 (w przypadku szkół policealnych i pomaturalnych).

W przypadku wszystkich typów szkół i placówek artystycznych rekrutacja odbywa się na zasadzie badania przydatności albo egzaminu wstępnego. Obie te formy mają charakter konkursowy. Każda ze szkół, w sposób ograniczony środkami finansowymi i kadrowymi, określa limity przyjęć na poszczególne instrumenty i specjalności do klasy pierwszej w danym roku szkolnym.

Nowelizacja ustawy (propozycja brzmienia art. 20n ustawy) wprowadza następujące zmiany w stosunku do obecnego stanu w zakresie przyjmowania uczniów do szkół i placówek artystycznych (w pkt 1 i 2 nowe propozycje, w pkt 3 i 4 dotychczasowe rozwiązania uregulowane na poziomie aktu wykonawczego przeniesione na poziom ustawy):

1) wprowadza obligatoryjne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia kształcenia w danej szkole lub placówce artystycznej wydane przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej.

Uzasadnieniem dla wprowadzenia obowiązku posiadania przez kandydata zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia kształcenia w danej szkole lub placówce artystycznej wydanego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej są przede wszystkim względy natury czysto medycznej oraz metodycznej możliwości późniejszego kształcenia danego dziecka w danej szczegółowo określonej dziedzinie sztuki. W projektowanych zmianach zaświadczenie takie stanie się warunkiem przystąpienia do postępowania rekrutacyjnego.

Natomiast, tak jak dotychczas, w przypadku szkół artystycznych kształcących w zawodzie, a więc szkół, których ukończenie daje wykształcenie w zawodzie (muzyk, plastyk, tancerz, aktor cyrkowy) proponuje się, aby szkoły takie mogły fakultatywnie żądać od kandydatów specjalistycznego zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia kształcenia w danym zawodzie, specjalności lub specjalizacji, wydane przez lekarza specjalistę właściwego ze względu na

zakres kształcenia w danym zawodzie, specjalności lub specjalizacji. Niniejsza propozycja podyktowana jest tym, że nie we wszystkich szkołach potrzebne jest zaświadczenie od lekarza specjalisty. Szczególnie nie jest to konieczne w przypadku szkół niedających wykształcenia zawodowego, ale także nie we wszystkich szkołach kształcących w zawodzie np. w zakresie szkół kształcących w zawodzie plastyk.

Dotychczas na podstawie rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, wydanego na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 32a ust. 4 ustawy o systemie oświaty, każda szkoła artystyczna, w zależności od zakresu kształcenia, może zażądać dołączenia do wniosku zaświadczenia o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia kształcenia w danym zawodzie, specjalności lub specjalizacji, wydanego przez lekarza specjalistę właściwego ze względu na zakres kształcenia w danym zawodzie, specjalności lub specjalizacji. Na poziomie ustawy nie występuje wymóg załączania jakiegokolwiek zaświadczenia lekarskiego;

- 2) wprowadza drugi etap postępowania rekrutacyjnego w przypadku, w którym ze względu na równorzędne wyniki badania przydatności albo egzaminu wstępnego w zakresie uzdolnień, predyspozycji lub praktycznych umiejętności uzyskane w pierwszym etapie postępowania, nie można podjąć decyzji o przyjęciu kandydata. W tym etapie brane są pod uwagę kryteria uwzględniające potrzeby osób z przyczyn losowych mających trudniejszą sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną. Propozycja ta jest odpowiedzią na bardzo rzadką, jednak występującą sytuację, w której o ostatnie miejsce na liście kandydatów przyjętych do szkoły lub placówki artystycznej rywalizuje dwóch lub więcej kandydatów, którzy uzyskali w pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego taką samą liczbę punktów;
- 3) wprowadzenia na poziomie ustawy zasady, że na potrzeby przyjmowania kandydatów ubiegających się o przyjęcie do szkoły lub placówki artystycznej do klasy wyższej niż pierwsza, roku kształcenia wyższego niż pierwszy przeprowadza się egzamin kwalifikacyjny. Egzamin kwalifikacyjny ma na celu sprawdzenie, czy predyspozycje i poziom umiejętności kandydata odpowiadają programowi klasy, roku kształcenia,

do której kandydat ma być przyjęty. Rozwiązanie takie jest obecnie stosowane na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wydanego na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 32a ust. 4 ustawy o systemie oświaty;

4) wprowadzenia na poziomie ustawy zasady, że egzamin kwalifikacyjny przeprowadza się także w przypadku przechodzenia ucznia z jednej szkoły lub placówki artystycznej do innej szkoły lub placówki artystycznej lub w przypadku wniosku kandydata o przyjęcie do szkoły lub placówki artystycznej w trakcie roku szkolnego. Rozwiązanie takie jest obecnie stosowane na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wydanego na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 32a ust. 4 ustawy o systemie oświaty.

1.10. Rekrutacja na zajęcia organizowane w publicznej placówce oświatowo-wychowawczej

Publiczne placówki oświatowo-wychowawcze, o których mowa w art. 2 pkt 3 ustawy, to – zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 109, poz. 631) – placówki wychowania pozaszkolnego i szkolne schroniska młodzieżowe. Placówki te umożliwiają rozwijanie uzdolnień i zainteresowań oraz korzystanie z różnych form wycieczek i organizacji czasu wolnego.

Obecnie przepisy nie regulują kwestii przyjmowania wychowanków do placówek oświatowo-wychowawczych, w związku z tym dyrektorzy placówek oraz organy prowadzące te placówki same ustalają zasady rekrutacji.

Na wstępie należy zauważyć, że pojęcie rekrutacji nie odnosi się do szkolnych schronisk młodzieżowych. W ramowym statucie publicznego szkolnego schroniska młodzieżowego, określonym w rozporządzeniu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ramowych statutów placówek publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 52 poz. 466) jest mowa o: „systemie rezerwacji miejsc noclegowych” (§ 4 pkt 2) oraz „zasadach organizacji i sposobie korzystania ze szkolnego schroniska młodzieżowego” (§ 6 wymienionego rozporządzenia), co

powoduje, że przepisy prawa nie przewidują rekrutacji do szkolnego schroniska młodzieżowego. W praktyce zatem przepisy dotyczące rekrutacji na zajęcia organizowane w publicznej placówce oświatowo-wychowawczej dotyczą i będą dotyczyć zajęć prowadzonych przez placówki wychowania pozaszkolnego, do których – zgodnie z rozporządzeniem z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach – należą: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, międzyszkolne ośrodki sportowe, ogniska pracy pozaszkolnej, ogrody jordanowskie, pozaszkolne placówki specjalistyczne.

W projekcie ustawy, uwzględniając wnioski płynące z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, proponuje się zastosowanie w zakresie rekrutacji do placówek oświatowo-wychowawczych jednolitego rozwiązania na terenie całego kraju, co umożliwi wszystkim chętnym dzieciom skorzystanie z takich samych praw w dostępie do udziału w zajęciach organizowanych przez te placówki.

Przewiduje się, że na zajęcia organizowane w publicznej placówce oświatowo-wychowawczej przyjmuje się dzieci i młodzież, które zamieszkują na obszarze powiatu, który jest organem prowadzącym placówkę, organem wydającym zezwolenie na prowadzenie publicznej placówki oświatowo-wychowawczej przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną lub organem, który zawarł porozumienie z jednostką samorządu terytorialnego, do której właściwości nie należy prowadzenie tego rodzaju placówek, tj. na obszarze powiatu, na którego terenie znajduje się siedziba placówki (proponowane brzmienie art. 20o ust. 1 ustawy). W sytuacji gdy kandydatów, którzy zamieszkują na terenie danego powiatu, jest więcej niż miejsc na zajęciach, placówka przeprowadza postępowanie rekrutacyjne. W pierwszym etapie brane są pod uwagę kryteria zabezpieczające potrzeby osób, które z przyczyn losowych mają trudną sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną (proponowane brzmienie art. 20o ust. 3 ustawy). Jeżeli mimo przeprowadzenia wyżej wymienionych etapów postępowania nadal jest więcej kandydatów niż miejsc na zajęciach

przeprowadza się kolejny etap postępowania, w którym rozstrzygające są kryteria określone przez organ prowadzący, z uwzględnieniem zapewnienia jak najpełniejszej realizacji potrzeb dziecka i jego rodziny oraz lokalnych potrzeb społecznych (proponowane brzmienie art. 20o ust. 4 ustawy). Ponadto w przypadku, gdy jest to konieczne ze względu na rodzaj realizowanych zajęć rozwijających uzdolnienia, decyzją dyrektora może być przeprowadzone badanie uzdolnień kierunkowych na warunkach ustalonych przez radę pedagogiczną. W sytuacji przeprowadzania badania uzdolnień kierunkowych w stosunku do kandydatów na zajęcia rozwijające uzdolnienia, wyniki tego sprawdzianu brane są pod uwagę przed kryteriami określonymi przez organ prowadzący (proponowane brzmienie art. 20o ust. 2 ustawy).

Na zajęcia do placówki oświatowo-wychowawczej można również przyjąć kandydatów, którzy zamieszkują poza terenem danego powiatu, jeżeli po przeprowadzeniu postępowania rekrutacyjnego, o którym mowa wyżej, placówka nadal dysponuje wolnymi miejscami. Wobec tych osób postępowanie rekrutacyjne przeprowadza się na zasadach opisanych powyżej.

Postępowanie rekrutacyjne do publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, o których mowa wyżej, przeprowadza się na wolne miejsca na dane zajęcia, z tym że kandydaci przyjęci do danej placówki, kontynuujący zajęcia rozwijające uzdolnienia lub zainteresowania, nie uczestniczą w postępowaniu rekrutacyjnym na te zajęcia w kolejnym roku. Deklarację o kontynuowaniu zajęć rozwijających uzdolnienia lub zainteresowania, z których kandydat przyjęty korzystał, składają rodzice dzieci lub pełnoletni uczniowie (proponowane brzmienie art. 20w ust. 3 i 4 ustawy).

1.11. Rekrutacja do publicznych placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania

Publiczne placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, o których mowa w art. 2 pkt 7 ustawy, to zgodnie z § 42 rozporządzenia z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach, bursy i domy wczasów dziecięcych.

Do domów wczasów dziecięcych, ze względu na ich szczególny charakter i sposób funkcjonowania, regulacje dotyczące rekrutacji nie mają zastosowania. Dom wczasów dziecięcych jest bowiem, zgodnie z § 52 ust. 1 rozporządzenia z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach, placówką przeznaczoną do okresowego pobytu dzieci i młodzieży w celu wspierania ich fizycznego i psychicznego rozwoju oraz wzmocnienia ogólnej kondycji psychofizycznej i kształtowania zachowań prozdrowotnych, z wykorzystaniem lokalnych warunków klimatycznych.

W przypadku burs obecnie przepisy nie regulują kwestii przyjmowania wychowanków. W związku z tym dyrektorzy burs oraz organy prowadzące te placówki same ustalają zasady rekrutacji. Zastosowanie rozwiązania jednolitego na terenie całego kraju umożliwi wszystkim kandydatom korzystanie z takich samych praw w dostępie do tych placówek.

W pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego do publicznych burs będą brane pod uwagę kryteria uwzględniające potrzeby osób z przyczyn losowych mających trudniejszą sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną oraz kryteria określone przez organ prowadzący. Organy prowadzące określając kryteria przyjmowania do publicznych burs powinny uwzględnić fakt, że bursa zapewnia opiekę i wychowanie:

- uczniom szkół dla dzieci i młodzieży, w tym uczniom wymagającym stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania,
- słuchaczom zakładów kształcenia nauczycieli i kolegów pracowników służb społecznych, w wieku do 24 roku życia.

Poszczególne kryteria przy przyjmowaniu kandydata do placówki są brane pod uwagę łącznie, przy czym kryteria uwzględniające potrzeby osób z przyczyn losowych mających trudniejszą sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną mają jednakową wagę. Organ prowadzący placówki określi dodatkowe kryteria oraz dokumenty niezbędne do ich potwierdzenia, przy czym kryteria określone przez organ (uwzględniające zapewnienie jak najpełniejszej realizacji potrzeb wychowanka oraz lokalnych potrzeb

społecznych) nie mogą mieć większej wagi niż kryteria uwzględniające potrzeby osób z przyczyn losowych mających trudniejszą sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną. W przypadku równorzędnych wyników uzyskanych przez kandydatów w pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego, w drugim etapie postępowania rekrutacyjnego brana jest pod uwagę kolejność zgłoszeń (proponowane brzmienie art. 20p ustawy).

- 1.12. Rekrutacja na formy pozaszkolne prowadzone przez publiczne placówki i ośrodki, o których mowa w art. 2 pkt 3a ustawy (z wyłączeniem kwalifikacyjnych kursów zawodowych oraz turnusów dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników)

W obecnym stanie prawnym nie ma regulacji powszechnych normujących zasady rekrutacji na formy pozaszkolne prowadzone przez placówki i ośrodki, o których mowa w art. 2 pkt 3a ustawy. Zgodnie z § 22 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. poz. 186, z późn. zm.) program nauczania realizowany na danym kursie (formie pozaszkolnej) określa wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy, które w przypadku uczestników kursów umiejętności zawodowych uwzględniają także szczególne uwarunkowania lub ograniczenia związane z kształceniem w danym zawodzie określone w przepisach w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego.

W związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, zasady rekrutacji na pozaszkolne formy kształcenia muszą zostać unormowane w ustawie. Proponuje się, (projektowane brzmienie art. 20q projektu ustawy), aby w przypadku form pozaszkolnych (płatnych lub nieodpłatnych) prowadzonych przez publiczne placówki i ośrodki w pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego do danej formy kształcenia ustawicznego, brane były pod uwagę łącznie kryteria uwzględniające potrzeby osób z przyczyn losowych mających trudną sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną, takie same, jak w przypadku osób dorosłych ubiegających się o przyjęcie do szkoły dla dorosłych. W przypadku równorzędnych wyników uzyskanych w pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego, kandydaci będą przyjmowani według kolejności zgłoszeń.

Określone powyżej kryteria i warunki rekrutacji nie mają zastosowania do kursów (form pozaszkolnych) prowadzonych przez placówki i ośrodki, o których mowa w art. 2 pkt 3a ustawy na zlecenie innych podmiotów, a także turnusów dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników (młodociani pracownicy są przyjmowani na turnusy dokształcania teoretycznego na podstawie skierowania pracodawcy lub szkoły, która nie ma możliwości zrealizowania kształcenia zawodowego teoretycznego – § 16 ust. 1 rozporządzenia z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych). W tych przypadkach to zleceniodawca decyduje, kto jest uczestnikiem kursu.

- 1.13. Rekrutacja na kwalifikacyjne kursy zawodowe prowadzone przez publiczne szkoły, publiczne placówki lub ośrodki, o których mowa w art. 2 pkt 3a ustawy
- W nowej strukturze szkół ponadgimnazjalnych, wprowadzonej ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206, z późn. zm.) nie przewiduje się funkcjonowania szkół dla dorosłych prowadzących kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół policealnych. Mając na względzie konstytucyjną zasadę powszechnego dostępu do edukacji, także w zakresie uzyskiwania kwalifikacji zawodowych, w miejsce dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych i techników dla dorosłych wprowadzono kwalifikacyjne kursy zawodowe, jako formę pozaszkolną umożliwiającą osobom dorosłym uzyskanie kwalifikacji zawodowych w zakresie zawodów ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnych, nauczanych w zasadniczych szkołach zawodowych i technikach dla młodzieży. W obecnym stanie prawnym nie ma regulacji powszechnych normujących zasady rekrutacji na kwalifikacyjne kursy zawodowe prowadzone przez szkoły, placówki i ośrodki, o których mowa w art. 2 pkt 3a ustawy. W świetle wspomnianego wyżej orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego takie rozwiązanie należy ocenić, jako nieprawidłowe.

W projekcie ustawy przewiduje się (propozycja brzmienia art. 20r ustawy), że na kwalifikacyjne kursy zawodowe prowadzone przez publiczne szkoły, publiczne placówki lub ośrodki, o których mowa w art. 2 pkt 3a ustawy, będą przyjmowane osoby, które nie posiadają żadnych kwalifikacji zawodowych, albo posiadają już świadectwo lub świadectwa potwierdzające kwalifikacje

w danym zawodzie, a ukończenie kursu umożliwi im kontynuowanie kształcenia zmierzającego do uzyskania wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, a także posiadają zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań do podjęcia praktycznej nauki zawodu. W przypadku większej liczby kandydatów spełniających wyżej wymienione kryteria w pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego brane będą pod uwagę łącznie kryteria uwzględniające potrzeby osób z przyczyn losowych mających trudniejszą sytuację, w szczególności rodzinną lub zdrowotną, takie same, jak w przypadku osób ubiegających się o przyjęcie do szkoły dla dorosłych. W przypadku równorzędnych wyników uzyskanych w kolejnym etapie postępowania rekrutacyjnego kandydaci będą przyjmowani według kolejności zgłoszeń. Przewidziano także uprawnienie dla organu prowadzącego, który będzie mógł przyjąć miejsce zamieszkania kandydata jako kryterium brane pod uwagę w pierwszej kolejności przed pozostałymi kryteriami.

Projektowane przepisy nie mają zastosowania do rekrutacji na kwalifikacyjne kursy zawodowe prowadzone przez publiczne szkoły, publiczne placówki i publiczne ośrodki, o których mowa w art. 2 pkt 3a ustawy, na zlecenie innych podmiotów. W tych przypadkach, kurs jest organizowany dla grupy osób wskazanych przez zleceniodawcę.

1.14. Przebieg postępowania rekrutacyjnego oraz sposób dokumentowania spełnienia kryteriów istotnych przy rekrutacji

Postępowanie rekrutacyjne przeprowadza się na wniosek rodzica kandydata albo kandydata pełnoletniego, składany odpowiednio do dyrektora wybranego przedszkola, szkoły lub placówki (proponowane brzmienia art. 20s ustawy). W przypadku innej formy wychowania przedszkolnego wniosek jest składany do osoby kierującej tą formą. W przypadku rekrutacji do przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych przepisy projektu ustawy przewidują, że wniosek można składać maksymalnie do trzech jednostek, chyba że organ prowadzący ustali większą ich liczbę (proponowane brzmienie art. 20za ustawy).

W celu realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego oraz w związku z koniecznością uwzględnienia ograniczeń w przetwarzaniu danych osobowych wynikających z ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.) w projekcie ustawy została określona zawartość wniosku składanego na potrzeby rekrutacji do przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół i placówek. Wniosek ten zawiera dane kandydata pozwalające potwierdzić jego tożsamość, adres zamieszkania, dane kontaktowe rodziców kandydata lub kandydata – w przypadku osób pełnoletnich. Do wniosku dołączane są dokumenty potwierdzające spełnienie kryteriów istotnych na poszczególnych etapach rekrutacji. W formie oświadczenia przedkładane są informacje dotyczące dochodu rodziny kandydata w przeliczeniu na osobę (jeżeli organ prowadzący określił kryterium dochodu na osobę w rodzinie kandydata) samotnego wychowywania dziecka oraz nie wychowywania żadnego dziecka wspólnie z jego rodzicem, wielodzietności rodziny kandydata lub nieposiadania żadnych kwalifikacji zawodowych przez kandydata. Spełnienie pozostałych kryteriów jest dokumentowane przy pomocy orzeczeń, zaświadczeń, świadectw itp., w tym dokumentów, które na podstawie innych przepisów, tj. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.) i ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, potwierdzają odpowiednio niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności oraz objęcie pieczą zastępczą (proponowane brzmienie art. 20t ust. 2 ustawy).

Przewodniczący komisji rekrutacyjnej będzie mógł żądać dokumentów potwierdzających okoliczności zawarte w oświadczeniach informujących o spełnieniu kryteriów, w terminie wyznaczonym przez przewodniczącego, lub może zwrócić się do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kandydata o potwierdzenie tych okoliczności. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) potwierdza te okoliczności w terminie 14 dni. Projektowane przepisy przewidują, że wójt (burmistrz, prezydent miasta) może korzystać z informacji, które zna z urzędu, w celu zweryfikowania oświadczeń złożonych na potrzeby postępowania

rekrutacyjnego. Ponadto instytucje publiczne zostały zobowiązane do współdziałania z wójtami (burmistrzami, prezydentami miast) w wyjaśnianiu okoliczności zawartych w tych oświadczeniach (proponowane brzmienie art. 20t ust. 7 – 10)

W projekcie ustawy zawarto upoważnienie dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia szczegółowego trybu i terminów przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego, a także terminów składania dokumentów oraz składu i szczegółowych zadań komisji rekrutacyjnej. Ponadto wymieniony minister w drodze rozporządzenia określi sposób przeliczania na punkty poszczególnych kryteriów związanych z oceną osiągnięć edukacyjnych na poprzednim etapie edukacyjnym, branych pod uwagę przy rekrutacji do szkół i oddziałów dwujęzycznych, oddziałów międzynarodowych, szkół i oddziałów sportowych, szkół mistrzostwa sportowego i szkół ponadgimnazjalnych. Wyżej wymienione rozporządzenie będzie określało sposób ustalania punktacji w przypadku osób zwolnionych odpowiednio ze sprawdzianu lub egzaminu przeprowadzonego w ostatnim roku nauki szkoły podstawowej i gimnazjum (proponowane brzmienie art. 20l ustawy). W kolejnym rozporządzeniu ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania zostaną uregulowane szczegółowe warunki przechodzenia uczniów z jednego typu szkoły do innego typu szkoły, a także przypadki, w których uczeń przechodzący z jednego typu szkoły do innego typu szkoły może być przyjęty do klasy programowo wyższej niż to wynika z ostatniego świadectwa szkolnego, przy uwzględnieniu potrzeby uzupełnienia różnic programowych przez uczniów, w tym kontynuowania nauki języka obcego nowożytnego (proponowane brzmienie art. 20zh ustawy).

W przypadku, gdy do jednostki systemu oświaty wnioski złoży więcej kandydatów niż miejsc, którymi dysponuje dana jednostka, przeprowadzane będzie postępowanie rekrutacyjne. Postępowanie to będzie przeprowadzane przez komisję rekrutacyjną powołaną przez dyrektora tej jednostki. Dyrektor będzie wyznaczał przewodniczącego komisji (proponowane brzmienie art. 20zb ust. 1 ustawy). Komisja rekrutacyjna będzie przeprowadzała dodatkowe sprawdziany tj. sprawdzian uzdolnień kierunkowych, sprawdzian predyspozycji językowych i sprawdzian kompetencji językowych, a także

próby sprawności fizycznej oraz badanie przydatności i egzamin wstępny, które pozwolą na zdiagnozowanie intelektualnych i fizycznych możliwości i predyspozycji kandydatów do szkół i oddziałów sportowych, szkół mistrzostwa sportowego, szkół i oddziałów dwujęzycznych, szkół artystycznych oraz szkół ponadgimnazjalnych, w których program nauczania realizowany w szkole wymaga od kandydatów szczególnych indywidualnych predyspozycji oraz na zajęcia rozwijające uzdolnienia w placówkach oświatowo-wychowawczych. Zadaniem komisji rekrutacyjnej będzie również przeprowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej z kandydatami do szkoły podstawowej dla dorosłych, którzy nie posiadają świadectwa ukończenia klasy piątej. Ponadto komisja rekrutacyjna będzie odpowiedzialna za ustalenie wyników postępowania rekrutacyjnego oraz podanie do publicznej wiadomości listy kandydatów zakwalifikowanych i niezakwalifikowanych oraz listy kandydatów przyjętych i nieprzyjętych do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły lub placówki. Komisja będzie sporządzała protokół postępowania rekrutacyjnego (proponowane brzmienie art. 20zb ust. 2 ustawy).

Komisja rekrutacyjna będzie decydować o przyjęciu kandydata od danego przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły, placówki, jeżeli w wyniku postępowania rekrutacyjnego kandydat został zakwalifikowany oraz złożył wymagane dokumenty. Pełnoletni kandydat, który nie został przyjęty do danej szkoły lub placówki lub rodzice niepełnoletniego kandydata, który nie został przyjęty do danego przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły lub placówki, będzie mógł wystąpić do komisji rekrutacyjnej z wnioskiem o sporządzenie uzasadnienia odmowy przyjęcia kandydata do danej jednostki systemu oświaty. Od rozstrzygnięcia komisji rekrutacyjnej rodzicowi kandydata lub pełnoletniemu kandydatowi, który nie został przyjęty do danej jednostki będzie przysługiwało odwołanie do jej dyrektora. Rozstrzygnięcie dyrektora będzie mogło być zaskarżone do sądu administracyjnego (proponowane brzmienie art. 20zc ustawy).

Konsekwencją wprowadzenia powyższych przepisów jest uchylenie w art. 14 ust. 4c ustawy, który dotychczas zobowiązywał dyrektora przedszkola, a w przypadku innej formy wychowania przedszkolnego prowadzonej przez

gminę – także dyrektora szkoły do zawiadamiania pisemnie rodziców o nieprzyjęciu dziecka do przedszkola lub innej formy wychowania przedszkolnego.

W projekcie przewiduje się również możliwość przeprowadzenia postępowania uzupełniającego, w przypadku gdy po przeprowadzeniu rekrutacji publiczne przedszkole, publiczna inna forma wychowania przedszkolnego, szkoła lub placówka, podmiot dysponuje jeszcze wolnymi miejscami (proponowane brzmienie art. 20zc ustawy).

Przepisy projektu ustawy regulują również okres przechowywania dokumentacji powstałej w toku procedury rekrutacyjnej. W przypadku kandydatów przyjętych dane zgromadzone w procesie rekrutacji przechowywane są nie dłużej niż do końca okresu, w którym uczeń, słuchacz lub wychowanek korzysta z oferty jednostki oświatowej, zaś w przypadku kandydatów nieprzyjętych – przez okres 1 roku, chyba że na rozstrzygnięcie dyrektora przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły lub placówki została wniesiona skarga do sądu administracyjnego i postępowanie nie zostało zakończone prawomocnym wyrokiem (proponowane brzmienie art. 20ze ustawy).

Opisane wyżej regulacje stanowią wypełnienie zaleceń zawartych w wyroku Trybunału Konstytucyjnego oraz wychodzą naprzeciw oczekiwaniom Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w zakresie przetwarzania danych osobowych kandydatów do przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół i placówek.

2. Zmiany porządkujące i dostosowujące

2.1. Uzupełnienie definicji „oddziału dwujęzycznego” – art. 3 pkt 2b ustawy – art. 1 pkt 1 lit. a projektu ustawy

Proponowana zmiana polega na poszerzeniu o przedmioty uzupełniające listy przedmiotów, które mogą być nauczane dwujęzycznie w liceum ogólnokształcącym i technikum. Od 1 września 2012 r. wdrażane jest rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 204) oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r.

w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977). Rozporządzenia te wprowadziły do organizacji nauczania w liceum ogólnokształcącym i technikum nowy rodzaj przedmiotów, a mianowicie przedmioty uzupełniające, jako obowiązkowe zajęcia edukacyjne. Są to przedmioty uzupełniające, dla których jest ustalona podstawa programowa (historia i społeczeństwo, przyroda, zajęcia artystyczne i ekonomia w praktyce) oraz przedmioty uzupełniające, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz programy nauczania tych przedmiotów zostały włączone do szkolnego zestawu programów nauczania. Proponowana zmiana zwiększy w liceach ogólnokształcących i technikach możliwości wyboru przedmiotów, które mogą być nauczane dwujęzycznie.

2.2. Uzupełnienie definicji pojęcia „rodzice” na gruncie przepisów ustawy – art. 3 pkt 10 ustawy – art. 1 pkt 1 lit. b projektu ustawy

Od uchwalenia ustawy art. 3 pkt 10 nie podlegał zmianom i ustalał, nie definiując pojęcia „rodzic”, iż na równi z rodzicami należy na potrzeby ustawy traktować także opiekunów prawnych dziecka. W obecnym brzmieniu ustawa nie odwołuje się wprost do pojęć władzy rodzicielskiej, pieczy nad dzieckiem ani przedstawicielstwa ustawowego, niemniej „rodzicem” w rozumieniu przepisów ustawy jest z pewnością rodzic, o ile sprawuje on władzę rodzicielską, przysposabiający lub opiekun w sensie prawnym.

Należy zauważyć, iż władza rodzicielska to ogół obowiązków i praw względem dziecka, mających na celu zapewnienie mu należytej pieczy i strzeżenie jego interesów. Mając na względzie art. 95 § 1, art. 96 i art. 98 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788, z późn. zm.), zwanej dalej „kodeksem rodzinnym i opiekuńczym”, należy przyjąć, że na treść władzy rodzicielskiej składają się następujące elementy:

- a) piecza nad osobą dziecka,
- b) zarząd jego majątkiem,
- c) reprezentowanie dziecka.

Jak z powyższego wynika, obowiązki i prawa składające się na treść władzy rodzicielskiej wiążą się w zasadniczej mierze ze sprawowaniem pieczy nad

dzieckiem (osobą i majątkiem), a reprezentacja dziecka w tych sprawach jest konsekwencją wykonywania tych praw i obowiązków.

Co do zasady władza rodzicielska wykonywana jest osobiście przez rodziców (art. 95 i 96 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego), jednakże należy także zwrócić uwagę na przepis art. 112¹ zdanie pierwsze kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, zgodnie z którym „obowiązek i prawo wykonywania bieżącej pieczy nad dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej należy do rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo kierującego placówką opiekuńczo-wychowawczą, regionalną placówką opiekuńczo-terapeutyczną lub interwencyjnym ośrodkiem preadopcyjnym”. W warunkach tego przepisu wykonywanie części władzy rodzicielskiej powierzane jest innym (wymienionym) podmiotom, niż rodzic (rodzice), stanowi wyjątek od wypowiedzianej w art. 96 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego zasady osobistego wykonywania władzy rodzicielskiej przez rodziców. Art. 112¹ kodeksu rodzinnego i opiekuńczego należy więc traktować, w zakresie wykonywania pewnej części (określonej w tym przepisie) władzy rodzicielskiej nad osobą małoletniego, jako źródło uprawnień i obowiązków osób (podmiotów) sprawujących pieczę zastępczą nad dzieckiem.

Biorąc pod uwagę przepisy o pieczy zastępczej, wynikające z kodeksu rodzinnego i opiekuńczego i ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także związanie praw i obowiązków rodziców, w rozumieniu ustawy, z wykonywaniem pieczy nad dzieckiem, nie powinno budzić wątpliwości, iż ilekroć w ustawie jest mowa bez bliższego określenia o „rodzicach”, należy te przepisy odnosić także do prawnych opiekunów dziecka, jak i osób (podmiotów) sprawujących pieczę zastępczą nad dzieckiem. Takiemu dookreśleniu ma służyć proponowana zmiana.

- 2.3. Zakaz powierzania wykonywania zadań oświatowych osobom prawnym utworzonym przez jednostki samorządu terytorialnego – art. 5 ust. 5g oraz art. 5a ust. 2c i 2d ustawy – art. 1 pkt 2 lit. a i pkt 3 projektu ustawy

Celem projektowanej zmiany jest zapobieżenie zjawisku ograniczania publicznych zadań oświatowych wykonywanych bezpośrednio przez jednostki samorządu terytorialnego poprzez zastępowanie szkół i placówek publicznych, prowadzonych przez te jednostki, szkołami publicznymi prowadzonymi przez

osoby prawne utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego lub osoby prawne, w których te jednostki mają udziały. W ostatnich latach pojawiło się zjawisko przekazywania przez jednostki samorządu (głównie gminy) prowadzenia szkół publicznych tworzonym przez nie spółkom komunalnym. Następuje to w trybie art. 5 ust. 5g ustawy, bądź też w drodze likwidacji szkoły publicznej prowadzonej dotychczas przez jednostkę samorządu terytorialnego i założenia w jej miejsce szkoły przez komunalną osobę prawną. Działania takie mają na celu głównie względy ekonomiczne, natomiast są nie do pogodzenia z ustrojowymi rozwiązaniami dotyczącymi zadań samorządu, a także charakterem zadań oświatowych.

Ustawą z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 56, poz. 458, z późn. zm.) znowelizowano art. 5 ustawy, co pozwoliło jednostkom samorządu terytorialnego na przekazywanie szkół lub placówek do prowadzenia innemu podmiotowi z ominięciem procesu likwidacyjnego. Na podstawie art. 5 ust. 5g ustawy, jednostka samorządu terytorialnego, będąca organem prowadzącym szkołę liczącą nie więcej niż 70 uczniów, na podstawie uchwały organu stanowiącego tej jednostki oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny, może przekazać, w drodze umowy, osobie prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osobie fizycznej, prowadzenie takiej szkoły. Szkoła przekazana na podstawie art. 5 ust. 5g pozostaje w dalszym ciągu szkołą publiczną, ogólnodostępną i bezpłatną.

Przepisy art. 5 ust. 5, 5a i 6 ustawy określają w sposób jednoznaczny, że podmiotami obowiązany do zakładania i prowadzenia szkół i placówek publicznych są odpowiednio gminy, powiaty i samorządy województw. Tego obowiązku nie może zastąpić rozwiązanie polegające na powierzeniu wykonywania zadań w zakresie zakładania i prowadzenia publicznych szkół i placówek oświatowych odrębnej osobie prawnej.

Przepisy ustrojowych ustaw samorządowych:

- art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594),
- art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595),

– art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 596),

dopuszczają wprawdzie zawieranie przez gminy, powiaty i samorzady województw umów z innymi podmiotami, w tym z organizacjami pozarządowymi, w celu wykonywania zadań własnych, jednak możliwość taką należy rozważać w świetle zasad wynikających z zasad ustrojowych oraz ograniczeń wynikających wprost z przepisów prawa, a przede wszystkim mając na względzie charakter zadań. Jednostki samorządu terytorialnego mogą współpracować z innymi podmiotami przy wykonywaniu swych zadań, ale współpraca ta nie może prowadzić do wyzbycia się przez nie odpowiedzialności za realizację obowiązkowych zadań.

Na niedopuszczalność rozwiązania polegającego na powierzaniu przez jednostki samorządu terytorialnego wykonywania zadań w zakresie zakładania i prowadzenia publicznych szkół i placówek oświatowych odrębnej osobie prawnej wskazuje konsekwentnie dotychczasowe orzecznictwo sądów administracyjnych (np. wyrok WSA w Warszawie z dnia 16 maja 2006 r. I SA/Wa 1818/05, LEX nr 227701, wyrok NSA z dnia 4 kwietnia 2013 r. I OSK 93/13, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>).

Praktyka ostatnich lat pokazuje, że jednostki samorządu terytorialnego próbują wprowadzać rozwiązania polegające na przekazywaniu prowadzenia szkół i placówek publicznych kontrolowanym przez siebie spółkom prawa handlowego, tworzonym na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 2011 r. Nr 45, poz. 236, z późn. zm.) lub wręcz powoływaniu takich spółek wyłącznie po to, aby te prowadziły publiczne szkoły lub placówki. Z tego względu konieczne jest wprowadzenie przepisu jednoznacznie zakazującego stosowania takich praktyk.

- 2.4. Obecność osób niebędących nauczycielami w procesie dydaktycznym – art. 6 ust. 1 pkt 4 i ust. 5, art. 7 ust. 1ba, 1c, 1d oraz ust. 3, art. 14a ust. 6 i 6a, art. 14c ustawy – art. 1 pkt 4, pkt 5 lit. a, b i d, oraz pkt 8 i 9 projektu ustawy

Celem zaproponowanych zmian dotyczących brzmienia art. 6 ust. 1 ustawy jest umożliwienie zatrudniania w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego osób posiadających przygotowanie specjalistyczne do

prowadzenia danych zajęć, lecz nieposiadających przygotowania pedagogicznego, podobnie, jak to ma miejsce w szkołach.

W obowiązującym stanie prawnym przedszkole publiczne może zatrudniać wyłącznie nauczycieli posiadających kwalifikacje określone w odrębnych przepisach. Wymóg ten może często utrudniać organizację zajęć w przedszkolu/innej formie wychowania przedszkolnego. W przypadku niektórych zajęć specjalistycznych może bowiem zachodzić trudność w pozyskaniu osoby posiadającej zarówno kwalifikacje odpowiednie do prowadzenia tego rodzaju zajęć, jak i przygotowanie pedagogiczne.

Dlatego też proponuje się umożliwienie zatrudniania również w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego, osób niebędących nauczycielami, posiadających przygotowanie do prowadzenia danych zajęć, lecz nieposiadających przygotowania pedagogicznego. W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu wiedzy merytorycznej zatrudnianych osób niebędących nauczycielami, proponuje się, by zgodę na zatrudnianie takich osób wyrażał kurator oświaty.

Zatrudnienie takich osób dopuszczalne będzie w uzasadnionych przypadkach. Ocena, czy mamy do czynienia z uzasadnionym przypadkiem, będzie należała do kompetencji dyrektora przedszkola, i tak jak w przypadku szkół, będzie ona podlegała kontroli kuratora oświaty, który na to zatrudnienie wyraża zgodę.

Zatrudnianie osób niebędących nauczycielami w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego będzie dokonywane na tych samych zasadach, które obowiązują w stosunku do osób posiadających przygotowanie specjalistyczne do prowadzenia danych zajęć, lecz nieposiadających przygotowania pedagogicznego, zatrudnianych w szkołach.

Zmiana art. 7 ust. 1ba ustawy dotyczy określenia warunków, jakie musi spełniać osoba niebędąca nauczycielem, posiadająca przygotowanie uznane przez dyrektora szkoły za odpowiednie do prowadzenia danych zajęć. Osoba taka, starająca się o zatrudnienie w publicznym przedszkolu, w szkole publicznej zobligowana będzie przed nawiązaniem stosunku pracy do złożenia pracodawcy oświadczenia, że nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne lub dyscyplinarne, lub postępowanie o ubezwłasnowolnienie oraz złożenia

informacji z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności za przestępstwo popełnione umyślnie.

W obowiązującym stanie prawnym spełnianie warunku niekaralności za przestępstwo popełnione umyślnie jest potwierdzane, zgodnie z art. 10 ust. 8a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.), przed nawiązaniem stosunku pracy. Wówczas nauczyciel obowiązany jest przedstawić dyrektorowi szkoły informację z Krajowego Rejestru Karnego. Jednakże, obowiązek ten nie dotyczy obecnie osób, o których mowa w art. 7 ust. 1a ustawy. Może zatem zaistnieć sytuacja, że pracę z dziećmi podejmie osoba skazana za przestępstwo popełnione umyślnie, w tym za przestępstwo, w którym pokrzywdzonym było dziecko. Mając na uwadze dobro dziecka wydaje się koniecznym wprowadzenie jednoznacznej bariery uniemożliwiającej podjęcie pracy z dziećmi osobom skazanym za przestępstwo popełnione umyślnie lub przeciwko którym toczy się postępowanie karne lub dyscyplinarne lub postępowanie o ubezwłasnowolnienie, niezależnie od tego, czy osoby te mają być zatrudnione na stanowiskach nauczycieli, czy też jako osoby do prowadzenia zajęć z dziećmi.

Wprowadzenie przedmiotowej zmiany ma na celu wzmocnienie standardów ochrony praw dziecka.

- 2.5. Umożliwienie zatrudniania w szkołach podstawowych osób, posiadających kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela co najmniej w szkole podstawowej, w celu wsparcia nauczyciela prowadzącego obowiązkowe zajęcia edukacyjne lub prowadzącego opiekę świetlicową – art. 7 ust. 1e ustawy – art. 1 pkt 5 lit. c projektu ustawy

Obowiązujące przepisy w ograniczony sposób regulują kwestię zatrudniania w szkołach osób w celu wsparcia nauczycieli zajęć edukacyjnych w prowadzeniu przez nich zajęć.

W przypadku szkół ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi oraz szkół integracyjnych przepisy prawa przewidują zatrudnianie dodatkowo nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego. W szkołach ogólnodostępnych, za zgodą organu prowadzącego można zatrudniać

dodatkowo nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Obowiązujące przepisy nie określają natomiast możliwości zatrudniania w szkołach ogólnodostępnych, w innych przypadkach niż wymienione powyżej, osób, które wspierałyby nauczycieli zajęć edukacyjnych w prowadzeniu przez nich zajęć. Dlatego też zgodnie z projektowaną regulacją, dyrektor publicznej szkoły podstawowej będzie mógł zatrudnić osobę w celu wsparcia nauczyciela prowadzącego obowiązkowe zajęcia edukacyjne lub wsparcia nauczyciela prowadzącego opiekę świetlicową. Oceny, czy osoba ta posiada odpowiednie kwalifikacje będzie dokonywał dyrektor szkoły. Osoba taka będzie zatrudniana na zasadach określonych w Kodeksie pracy, z tym że będzie musiała spełniać warunki, o których mowa w art. 10 ust. 5 pkt 3 i 4 ustawy – Karta Nauczyciela, tj. wymóg nietoczenia się przeciwko niej postępowania karnego lub dyscyplinarnego, lub postępowania o ubezwłasnowolnienie, a także niekaralności za przestępstwo popełnione umyślnie. W celu potwierdzenia spełnienia wymogu niekaralności za przestępstwo popełnione umyślnie osoba ta, przed nawiązaniem stosunku pracy, będzie obowiązana przedstawić dyrektorowi szkoły informację z Krajowego Rejestru Karnego. Wynagrodzenie takiej osoby będzie nie wyższe niż przewidziane dla nauczyciela dyplomowanego. Zadania oraz ich rozkład w 40-godzinnym tygodniowym czasie pracy osoby wspierającej pracę nauczyciela będzie ustalał dyrektor szkoły mając na względzie potrzeby wynikające z zadań realizowanych w szkole przez nauczycieli. Osoba zatrudniona zgodnie z projektowanym przepisem nie będzie zatem realizowała zadań nauczyciela, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 1–3 ustawy – Karta Nauczyciela, ani żadnych innych wynikających z przepisów wykonawczych do ustawy o systemie oświaty, a więc nie będzie również współorganizować kształcenia i wychowania, ale będzie wspierać nauczyciela realizującego swoje obowiązki, np. w czasie prowadzenia zajęć, pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych lub przygotowania do zajęć.

Należy zauważyć, że proponowane rozwiązanie nie wprowadza zmian w zakresie organizowania kształcenia specjalnego dla dziecka z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego w przedszkolach i szkołach integracyjnych, albo w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi. W tym przypadku w dalszym ciągu mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. Nr 228, poz. 1490, z późn. zm.), dotyczące możliwości zatrudniania nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego. Zgodnie ze zmianą zaproponowaną w niniejszym projekcie we wszystkich szkołach podstawowych organizujących kształcenie dziecka z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego będzie można również zatrudnić osobę wspierającą pracę nauczycieli prowadzących kształcenie tego dziecka.

- 2.6. Przekazywanie informacji dotyczących dzieci nieprzyjętych w danym roku do przedszkola lub innej formy wychowania przedszkolnego, w związku z ubieganiem się o dotację celową – art. 14d ust. 11 i 12 ustawy – art. 1 pkt 10 projektu ustawy

W związku z wprowadzeniem ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw nowego brzmienia art. 14 ust. 4b oraz art. 14d ustawy, w których jest mowa o zgłaszaniu do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i przekazywaniu mu informacji na temat dzieci nieprzyjętych w danym roku szkolnym do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego w art. 14d dodaje się ust. 11 określający zakres przekazywanych informacji. Są to:

- 1) imię i nazwisko dziecka;
- 2) data urodzenia dziecka;
- 3) numer PESEL dziecka, a w przypadku braku numeru PESEL – seria i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 4) imiona i nazwiska rodziców;
- 5) adres miejsca zamieszkania rodziców i dziecka.

Jednocześnie w nowym ust. 12 określono, że dane te są przechowywane przez okres dwóch lat od dnia przekazania tych informacji.

- 2.7. Uzupełnienie przepisów w zakresie zwrotu kosztów przejazdu opiekuna dziecka sześciolatniego – art. 17 ust. 3 pkt 1 ustawy – art. 1 pkt 11 projektu ustawy

Zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy, jeśli droga dziecka z domu do szkoły przekracza 3 km – w przypadku uczniów klas I–IV szkół podstawowych, obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu lub zwrot kosztów przejazdu środkami komunikacji publicznej.

Zgodnie z projektowaną zmianą przepisu art. 17 ust. 3 pkt 1 obowiązkiem gminy będzie również zwrot kosztów przejazdu środkami komunikacji publicznej opiekuna dziecka do czasu ukończenia przez dziecko siódmego roku życia w sytuacji, gdy droga dziecka z domu do szkoły przekroczy odległość 3 km.

Zmiana ma charakter porządkujący, związany z przyznaniem opiekunom dzieci 6-letnich uczęszczających do szkoły podstawowej takich samych praw, jakie posiadają opiekunowie dzieci 6-letnich kontynuujących przygotowanie przedszkolne.

W aktualnym stanie prawnym obowiązek szkolny mogą rozpocząć dzieci zarówno sześciolatnie jak i siedmioletnie. Jeśli, dziecko rozpoczyna naukę w szkole w wieku 6 lat, lub jeśli ukończy 7 lat w trakcie trwania roku szkolnego to odpowiedzialność za dziecko podczas drogi do szkoły spoczywa na rodzicach, bądź opiekunach prawnych. Po ukończeniu 7 roku życia dziecko może poruszać się samodzielnie. Proponowane przepisy odzwierciedlają stan obecny dotyczący zwrotu kosztów przejazdów środkami komunikacji publicznej opiekuna dziecka uczęszczającego do przedszkola, są również odpowiedzią na potrzeby rodziców nie tylko w zakresie bezpieczeństwa ich dzieci, ale spełniania roli opiekuńczej (wynikającej z kodeksu rodzinnego i opiekuńczego).

- 2.8. Zakaz oferowania i przekazywania szkole korzyści w związku z wyborem podręcznika – art. 22c ustawy – art. 1 pkt 13 projektu ustawy

Wprowadzenie do ustawy o systemie oświaty art. 22c, w którym wprost sformułowany został zakaz oferowania, obiecywania lub udzielania

jakichkolwiek korzyści szkołom lub nauczycielom w związku z dokonywaniem wyboru podręczników, ma na celu wzmocnienie działań zmierzających do wyeliminowania różnych nieuprawnionych praktyk podejmowanych przez wydawców podręczników lub podmioty prowadzące działalność w zakresie obrotu podręcznikami szkolnymi, mających zachęcać szkoły lub nauczycieli do wyboru określonego podręcznika. Nauczyciele powinni dokonywać wyboru podręczników kierując się wyłącznie przesłankami dydaktycznymi oraz potrzebami i możliwościami uczniów, którzy będą z niego korzystać. Oferowanie nauczycielom lub dyrektorom szkół jakichkolwiek korzyści w zamian za wybór konkretnego podręcznika podważa zagwarantowaną w przepisach prawa oświatowego zasadę autonomii zawodowej nauczyciela, który w realizacji programu nauczania ma prawo do swobody stosowania takich metod nauczania i wychowania, jakie uważa za najwłaściwsze spośród uznanych przez współczesne nauki pedagogiczne, oraz do wyboru spośród zatwierdzonych do użytku szkolnego podręczników. Sformułowanie tego rodzaju zakazu zmierza zatem do jednoznacznego wskazania, że niezgodne z prawem są wszelkie działania wydawców i dystrybutorów podręczników, mogące wpływać na swobodę nauczycieli przy dokonywaniu wyboru podręcznika. Dotyczy to nie tylko tych działań, które w sposób ewidentny wyczerpują znamiona przestępstwa, ale również takich, które mogą uzasadniać podejrzenia, że na dokonany wybór mogły mieć wpływ przesłanki inne niż merytoryczne.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że przepis nie zabrania przekazywania szkołom przez różne podmioty, w tym również wydawców, darmowych okazowych egzemplarzy podręczników szkolnych czy innych materiałów dydaktycznych stanowiących tzw. obudowę dydaktyczną podręcznika w sposób zgodny z prawem, czyli np. w formie darowizny, pod warunkiem jednakże, że ich przekazanie nie będzie się wiązało (w sposób pośredni lub bezpośredni) z wyborem bądź deklaracją wyboru konkretnych podręczników ani żądaniem potwierdzenia tego wyboru.

2.9. Funkcjonowanie świetlicy szkolnej – art. 67 ust. 3–5 ustawy – art. 1 pkt 15 projektu ustawy

Projektowana zmiana przepisu art. 67 zakłada dodanie ust 3–5, które doprecyzowują kwestie funkcjonowania świetlicy w szkole. Specyfika pracy świetlicy szkolnej charakteryzuje się tym, że obejmuje zarówno uczniów, którzy w związku z godzinami pracy rodziców przebywają w świetlicy systematycznie oraz uczniów korzystających ze świetlicy nieregularnie. Wpływa to bezpośrednio na formy spędzania czasu, jakimi mogą być określone zajęcia lub opieka, które organizuje się dla dzieci w świetlicy ze względu na czas ich obecności.

Zgodnie z projektowanym przepisem, w szkołach podstawowych oraz szkołach prowadzących kształcenie specjalne, na wniosek rodziców szkoła ma obowiązek zapewnić uczniom opiekę świetlicową, która organizowana będzie systematycznie, w ciągu całego dnia, odpowiednio do potrzeb uczniów, na podstawie wniosku złożonego przez rodziców. Natomiast w innych przypadkach, uzasadnionych np. koniecznością pobytu uczniów w szkole ze względu na organizację dojazdu do szkoły lub innymi okolicznościami, szkoła ma także obowiązek zorganizowania zajęć opieki świetlicowej. Proponowana regulacja wejdzie w życie z dniem 1 września 2014 r.

2.10. Podmiotowy zakres kształcenia specjalnego – art. 71b ust. 1 i ust. 7 pkt 3 ustawy – art. 1 pkt 16 projektu ustawy

W art. 71b ust. 1 ustawy doprecyzowano, że kształcenie specjalne może być prowadzone w przedszkolach (wszystkich rodzajach) oraz w innych formach wychowania przedszkolnego.

Zmianie uległo również upoważnienie zawarte w art. 71b ust. 7 pkt 3 ustawy, w którym określa się warunki organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie, w innych formach wychowania przedszkolnego, przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych oraz przedszkolach i szkołach lub oddziałach integracyjnych, uwzględniając rodzaje niepełnosprawności wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, konieczność dostosowania odpowiednio programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz warunków i form przeprowadzania egzaminów

i sprawdzianów do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów, a także zatrudnienia specjalistów do realizacji tych potrzeb.

- 2.11. Dotowanie z budżetów jednostek samorządu terytorialnego publicznych oraz niepublicznych szkół i placówek – art. 80 ust. 2c, ust. 2d, ust. 3, ust. 3a, ust. 3j, ust. 8 i ust. 8a oraz art. 90 w ust. 1a, ust. 1k, ust. 1l, ust. 2h, ust. 3a, ust. 4, ust. 8 i ust. 8a ustawy – art. 1 pkt 17 lit. a, b, e, g i h oraz pkt 20 lit. a, d i f–j projektu ustawy

Proponowane zmiany mają charakter doprecyzowujący. Przepisy art. 80 ust. 2c, 3, 3a i 8 oraz art. 90 ust. 1a, 3a i 8 ustawy określają minimalną wysokość dotacji udzielanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego w przeliczeniu na jednego ucznia (wychowanka, dziecko objęte wczesnym wspomaganie rozwoju, słuchacza kwalifikacyjnego kursu zawodowego). Nie ulega wątpliwości, że celem tych przepisów jest skorelowanie minimalnej wysokości dotacji z kwotą części oświatowej subwencji ogólnej przewidzianą dla jednostki samorządu terytorialnego (będącej organem dotującym), przypadającą na:

- jednego ucznia szkoły danego typu i rodzaju (art. 80 ust. 3),
- jednego wychowanka (art. 80 ust. 3a, art. 90 ust. 3a),
- jedno dziecko objęte wczesnym wspomaganie rozwoju (art. 80 ust. 2c, art. 90 ust. 1a),
- jednego słuchacza kwalifikacyjnego kursu zawodowego (art. 80 ust. 8 i art. 90 ust. 8).

Taką interpretację potwierdza również praktyka w stosowaniu tych przepisów przez jednostki samorządu terytorialnego, które odnoszą wysokość dotacji do naliczonej dla nich w subwencji oświatowej kwoty przypadającej na jednego ucznia (wychowanka lub dziecko). W przypadku gdyby możliwe było przyjęcie do celów ustalania wysokości dotacji uśrednionej kwoty subwencji oświatowej przypadającej na jednego ucznia dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, część organów dotujących mogłaby przekazywać dotację w wysokości istotnie niższej, od naliczonych im w subwencji oświatowej środków przypadających na ucznia, a inne musiałyby przekazywać dotację w wysokości wyższej od środków naliczonych. W związku

z powyższym w celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych zaproponowano doprecyzowanie przepisów art. 80 ust. 2c, 3, 3a i 8 oraz art. 90 ust. 1a, 3a i 8 ustawy polegające na zastąpieniu użytego w tych przepisach wyrazu „jednostek” wyrazem „jednostki”.

Ponadto z uwagi na fakt, że dotacja, o której mowa w art. 80 ust. 8 oraz w art. 90 ust. 8 ustawy, może być ustalona na poziomie wyższym od minimalnego zasadne jest wskazanie organu właściwego do określenia jej wysokości. Zaproponowano aby wysokość dotacji przysługującej na słuchacza kwalifikacyjnego kursu zawodowego określał organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego (art. 80 ust. 8a i art. 90 ust. 8a ustawy).

W celu wyeliminowania pojawiających się wątpliwości interpretacyjnych dotyczących możliwości przekazywania szkołom przez jednostki samorządu terytorialnego dotacji na podstawie przepisów art. 80 i 90 ustawy również na uczniów, którym dyrektor w drodze decyzji zezwolił na spełnianie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poza szkołą oraz zasad określania wysokości tej dotacji, zaproponowano stosowne doprecyzowanie przepisów w tym zakresie (art. 80 ust. 3j i art. 90 ust. 2h). Jednocześnie określają one minimalny poziom dotacji przysługującej szkołom na każdego ucznia (spełniającego obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą) w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na jednego ucznia spełniającego obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego. Należy zauważyć, że ponoszone przez szkoły koszty kształcenia ww. grupy uczniów są niższe, niż koszty kształcenia uczniów realizujących obowiązek szkolny w szkole.

Proponuje się również rozszerzenie zakresu stosowania przepisu art. 90 ust. 4 ustawy, dotyczącego ustalenia przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego trybu udzielania i rozliczania dotacji oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich wykorzystywania, również o dotacje, o których mowa w art. 90 ust. 1b i 1c ustawy. Dotacje te będą mogły być udzielane z budżetów gmin od 1 września 2014 r.

Zmiany w art. 80 ust. 2d, art. 90 ust. 1k i ust. 1l polegają na zastąpieniu niewłaściwie użytego w tych przepisach słowa „prowadzącą” na właściwe

„dotującą”. Zmieniane przepisy traktują o rozliczeniach między gminami, w przypadku uczęszczania do przedszkola lub innej formy wychowania przedszkolnego nie prowadzonych przez gminę, ucznia, który nie jest mieszkańcem gminy dotującej to przedszkole lub inną formę wychowania przedszkolnego. Środki finansowe przekazywane między rozliczającymi się gminami winny być pomniejszone między innymi o kwotę dotacji, o której mowa w art. 14d ust. 1 ustawy, otrzymanej na ucznia przez gminę dotującą przedszkole lub inną formę wychowania przedszkolnego, do których uczęszcza uczeń, a nie przez gminę prowadzącą te placówki, gdyż mowa jest tutaj o uczniach przedszkoli lub innych form wychowania przedszkolnego, dla których gmina nie jest organem prowadzącym.

2.12. Rozszerzenie upoważnienia ustawowego dotyczącego przyjmowania do szkół uczniów przybywających z zagranicy – art. 94a ust. 6 ustawy – art. 1 pkt 21 projektu

Aktualnie odrębnie regulowana jest kwestia przyjmowania do publicznych szkół obywateli polskich, którzy ukończyli szkołę za granicą (rozporządzenie z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych) oraz przyjmowania osób niebędących obywatelami polskimi do publicznych przedszkoli, szkół, w tym szkół artystycznych i placówek (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 kwietnia 2010 r. w sprawie przyjmowania osób niebędących obywatelami polskimi do publicznych przedszkoli, szkół, zakładów kształcenia nauczycieli i placówek oraz organizacji dodatkowej nauki języka polskiego, dodatkowych zajęć wyrównawczych oraz nauki języka i kultury kraju pochodzenia; Dz. U. Nr 57, poz. 361).

Obecnie obywatele polscy, którzy ukończyli szkołę za granicą, są przyjmowani do klasy pierwszej i do klasy programowo wyższej gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej na podstawie świadectwa (zaświadczenia) wydanego przez szkołę za granicą i ostatniego świadectwa szkolnego wydanego w Polsce, na podstawie sumy lat nauki szkolnej ucznia (§ 19 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych).

Natomiast kandydaci niebędący obywatelami polskimi są przyjmowani do oddziałów klas II–VI publicznych szkół podstawowych oraz do publicznych gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych i placówek na podstawie dokumentu stwierdzającego ukończenie (potwierdzającego uczęszczanie) za granicą szkoły lub kolejnego etapu edukacji oraz dokumentu potwierdzającego sumę lat nauki szkolnej cudzoziemca. Odmienne podejście do tych osób wynika przede wszystkim z braku możliwości odniesienia specyfiki różnych systemów oświaty, z których przybywa uczniów z zagranicy, do polskiego prawa oświatowego (np. świadectwo, ramowe plany nauczania, egzaminy zewnętrzne).

Otwarcie rynku wewnętrznego Unii Europejskiej dla obywateli polskich oraz rosnąca liczba uczniów-cudzoziemców w Polsce uzasadniają konieczność uporządkowania odpowiednich przepisów prawa oświatowego, poprzez ich dostosowanie do obecnej sytuacji demograficznej i ruchów migracyjnych.

Ze względu na faktyczną zbieżność sytuacji osób przybywających do polskiego systemu oświaty z zagranicy, niezależnie od posiadanego obywatelstwa, oraz w celu uregulowania w jednej jednostce redakcyjnej kwestii przyjmowania do publicznych szkół osób, które ukończyły szkołę za granicą, proponuje się rozszerzenie zakresu podmiotowego upoważnienia zawartego w art. 94a ust. 6 pkt 1 ustawy o obywateli polskich, którzy ubiegają się o przyjęcie do publicznej szkoły w Polsce po przyjeździe z zagranicy. W konsekwencji zmiany upoważnienia rozporządzenie dotyczyłoby więc, z jednej strony (jak dotychczas), cudzoziemców, a z drugiej – obywateli polskich, których przyjazd do Polski może wynikać np. z faktu migracji zarobkowej rodziców, pobytu edukacyjnego ucznia, wymuszonej migracji w sytuacji konieczności opuszczenia miejsca zamieszkania za granicą (ewakuacja z terenów zagrożonych działaniami wojennymi lub klęskami żywiołowymi itp.).

Przewiduje się, że osoby te byłyby przyjmowane do publicznych przedszkoli i klas pierwszych szkół podstawowych na warunkach i w trybie określonych w Rozdziale 2a niniejszego projektu zmiany ustawy o systemie oświaty. W przypadku klas II–VI publicznych szkół podstawowych oraz do publicznych gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych i placówek dyrektor będzie

kwalifikował ucznia do odpowiedniej klasy lub na odpowiedni semestr na podstawie:

- a) świadectwa lub innego dokumentu stwierdzającego ukończenie za granicą szkoły lub kolejnego etapu edukacji, uznanego, zgodnie z odrębnymi przepisami, za równorzędne polskiemu świadectwu ukończenia odpowiedniej szkoły publicznej lub świadectwu dojrzałości, lub
- b) świadectwa, zaświadczenia lub innego dokumentu wydanego przez szkołę za granicą, potwierdzającego uczęszczanie przez ucznia do szkoły za granicą i wskazującego klasę lub etap edukacji, który uczeń ukończył w szkole za granicą, oraz dokumentu potwierdzającego sumę lat nauki szkolnej ucznia.

Jeżeli na podstawie wyżej wymienionych dokumentów nie będzie możliwe ustalenie sumy lat nauki szkolnej ucznia, rodzic lub opiekun ucznia albo pełnoletni uczeń złożą pisemne oświadczenie dotyczące sumy lat nauki szkolnej ucznia.

Jeżeli uczeń nie będzie mógł przedłożyć wymienionych dokumentów, zostanie przyjęty i zakwalifikowany do odpowiedniej klasy lub na odpowiedni semestr na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej. Rozmowę kwalifikacyjną przeprowadzi dyrektor publicznej szkoły lub placówki z udziałem, w razie potrzeby, nauczyciela lub nauczycieli.

Rozporządzenie określi również dodatkowe kryteria przyjmowania uczniów, uwzględniając przeprowadzenie sprawdzianu uzdolnień kierunkowych, egzaminu wstępnego, próby sprawności fizycznej lub przedstawienie zaświadczenia lekarskiego, o ile wymaganie takie zostało określone odrębnymi przepisami dla poszczególnych typów i rodzajów szkół.

Przyjęcie do szkoły osoby, która uczęszczała do szkoły za granicą, następuje o ile szkoła po zakończeniu postępowania rekrutacyjnego dysponuje wolnymi miejscami. W przypadku braku wolnych miejsc, dyrektor może przyjąć tę osobę do szkoły w porozumieniu z organem prowadzącym (art. 20a ust. 3 – art. 1 pkt 12 projektu ustawy).

- 2.13. Wyznaczenie Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, będącej fundacją Skarbu Państwa, jako agencji krajowej – art. 94b ustawy, art. 15a ustawy – Prawo

o szkolnictwie wyższym oraz art. 29a ustawy o sporcie – art. 1 pkt 22, art. 3 i art. 4 projektu ustawy

Każdego roku minister właściwy do spraw oświaty i wychowania oraz minister właściwy do spraw nauki i szkolnictwa wyższego udzielają Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji (wpisanej do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000024777), dotacji na administrowanie unijnymi programami m.in. „Uczenie się przez całe życie” i „Młodzież w działaniu”. Niezbędne są przepisy prawa, które uregulują status agencji krajowej jako administratora środków w ramach programów Unii Europejskiej na lata 2014–2020 w zakresie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu: Erasmus+, zgodnie z zapisami rozporządzeń (decyzja 1720/WE/2006 oraz 1719/WE/2006).

Pod koniec 2013 r. Parlament Europejski i Rada przyjmą rozporządzenie ustanawiające nowy program w zakresie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu – Erasmus+ (COM (2011) 788; zastąpi on dotychczasowe dwa programy). W ślad za tym rozporządzeniem państwa członkowskie winny ustanowić agencję krajową, która będzie zarządzać na szczeblu krajowym programami Unii Europejskiej w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu. Proponuje się bezpośrednio wyznaczyć Fundację Rozwoju Systemu Edukacji, będącą fundacją Skarbu Państwa pełniącą rolę agencji krajowej w perspektywie 2007–2013, jako agencję krajową w ustawie, co będzie wypełnieniem obowiązku przewidzianego wobec krajów członkowskich w rozporządzeniu. Dotacji na administrowanie unijnym programem Erasmus+ udzielać będą: minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, minister właściwy do spraw nauki i szkolnictwa wyższego oraz minister właściwy do spraw kultury fizycznej.

- 2.14. Zmiany będące konsekwencją wprowadzenia nowych regulacji dotyczących rekrutacji – art. 1 pkt 2 lit. a, b i c, pkt 8, 14, 18, 19, pkt 20 lit. b i c oraz art. 5 pkt 1 i 2 projektu ustawy

W konsekwencji zmian wprowadzonych do ustawy, regulujących kwestię rekrutacji do publicznych przedszkoli, publicznych innych form wychowania przedszkolnego, publicznych szkół i placówek zmianie ulegają następujące przepisy tej ustawy: art. 5 ust. 5g, art. 5 ust. 5h pkt 1, art. 5 ust. 5ha, art. 14a

ust. 6c, art. 60 ust. 1 pkt 6, art. 84 ust. 2 pkt 7, art. 85a, art. 90 ust. 1b pkt 6, art. 90 ust. 1c pkt 3.

Ponadto zmianie ulegają przepisy art. 6 i art. 15 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw.

2.15. Zmiany będące konsekwencją wprowadzenia nowych regulacji dotyczących dotowania szkół – art. 80 ust. 3j i art. 90 ust. 2h ustawy – art. 1 pkt 17 lit. b–f i pkt 20 lit. e i f projektu ustawy

W konsekwencji zmian wprowadzonych do ustawy o systemie oświaty, regulujących kwestię dotowania szkół, w których realizowany jest obowiązek szkolny lub obowiązek nauki zmianie ulegają następujące przepisy tej ustawy: art. 80 ust. 3, 3c, 3d, 3e, 3h, 3i i ust. 4 oraz art. 90 ust. 2f i 2g.

3. Przepisy przejściowe

Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie na początku 2014 r., a zatem w trakcie roku szkolnego. Dla wielu uczniów jest to moment, w którym dokonali oni już wyboru dalszej ścieżki kształcenia, kierując się dotychczasowymi przepisami. W związku z tym, podjęli już działania zmierzające do zapewnienia im sukcesu w procesie rekrutacji do szkół na kolejnym etapie kształcenia. Ponadto czy to w przypadku przyjmowania do gimnazjów, czy do szkół ponadgimnazjalnych, rekrutacja wiąże się z kontynuacją nauki na kolejnym etapie edukacyjnym. Wprowadzenie nowych rozwiązań powinno być zatem rozciągnięte w czasie, tak aby nie zmieniały one sytuacji uczniów w czasie trwania procesu przygotowań do rekrutacji na kolejny rok, nie zaskakiwały ich niespodziewanymi rozstrzygnięciami. Proponowane zmiany należy zatem wprowadzać w sposób płynny, tak by nie zostało naruszone zaufanie obywatela do państwa. Ponadto przeprowadzenie rekrutacji w oparciu o nowe przepisy wymaga również przygotowania po stronie organów prowadzących, szczególnie tych organów, które na potrzeby rekrutacji wykorzystują systemy teleinformatyczne. Odpowiednie przeorganizowanie takich systemów wymaga czasu nie tylko na przeprowadzenie zmian programistycznych, ale również na przetestowanie nowych rozwiązań. Ze względu na fakt, że w rekrutacji rozstrzygają się kwestie podstawowe dla zabezpieczenia konstytucyjnych praw obywatela, niedopuszczalne jest stworzenie sytuacji, w której ze względu na niedostosowanie systemu rekrutacyjnego kandydat mógłby nie zostać przyjęty do wybranego przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły lub

placówki. W związku z powyższym, proponuje się, aby zasady przyjmowania do szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych na rok szkolny 2014/2015 i 2015/2016 były określone w przepisach przejściowych, które zachowują co do zasady dotychczasowe rozwiązania. Zaś w przypadku ponadgimnazjalnych szkół dwujęzycznych oraz oddziałów dwujęzycznych w szkołach ponadgimnazjalnych funkcjonowanie rozwiązań przejściowych przewiduje się również na lata szkolne 2016/2017 i 2017/2018. Jest to związane przede wszystkim z koniecznością wypracowania przez Centralną Komisję Egzaminacyjną sprawdzianów kompetencji językowych oraz przygotowania uczniów do tego typu formy sprawdzianu znajomości języka.

Natomiast rekrutacja do przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego już na rok szkolny 2014/2015 jest przeprowadzana w oparciu o kryteria określone w projekcie, przy czym terminy postępowania rekrutacyjnego, terminy składania dokumentów oraz terminy postępowania uzupełniającego określa dyrektor, przedszkola lub osoba prowadząca inną formę wychowania przedszkolnego w uzgodnieniu z wójtem (burmistrzem, organem prowadzącym). Jeżeli ustalono kryterium dochodowe, wysokość tego kryterium oraz liczbę punktów za to kryterium będzie określał wójt (burmistrz, prezydent miasta). Ustalając powyższe, w przypadku przyjmowania do przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego, kierowano się tym, że rekrutacja nie wiąże się tu z powyższym aspektem kontynuowania edukacji na kolejnym etapie edukacyjnym (jest to bowiem początek edukacji dziecka), a zatem nie zachodzi przesłanka do ograniczenia zastosowania nowych kryteriów.

Również w przypadku pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego, szkół dla dorosłych, szkół policealnych, na kwalifikacyjne kursy zawodowe przyjmuje się, że rekrutacja w roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016 jest prowadzona w oparciu o kryteria określone w projekcie. Terminy postępowania rekrutacyjnego, w tym terminy składania dokumentów oraz terminy postępowania uzupełniającego określi dyrektor szkoły lub placówki w uzgodnieniu ze starostą, marszałkiem województwa lub właściwym ministrem. Należy wskazać, że dotychczasowa organizacja procesów rekrutacyjnych charakteryzowała się tu dużą elastycznością. W związku z tym wprowadzenie ustawionych w projekcie kryteriów rekrutacji do ww. szkół i placówek bez okresu przejściowego nie powinno być uciążliwe ani rodzic

kompliakcji organizacyjnych. Natomiast w przypadku zajęć organizowanych w placówce oświatowo-wychowawczej oraz placówce zapewniającej opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem zamieszkania w roku szkolnym 2014/2015 kryteria, terminy postępowania rekrutacyjnego, wymagane dokumenty, sposób przeliczania punktów oraz terminy postępowania uzupełniającego określa dyrektor placówki w uzgodnieniu z organem prowadzącym. Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.). Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracą nad projektem ustawy.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Przedmiot regulacji ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana ustawa

Projektowana ustawa będzie oddziaływać na:

- publiczne przedszkola, publiczne inne formy wychowania przedszkolnego, publiczne szkoły i placówki,
- organy prowadzące przedszkola, publiczne inne formy wychowania przedszkolnego, publiczne szkoły i placówki – jednostki samorządu terytorialnego, właściwi ministrowie, osoby fizyczne i osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego,
- organy sprawujące nadzór pedagogiczny.

2. Konsultacje społeczne

W ramach konsultacji społecznych projekt otrzymali następujący partnerzy społeczni i związki zawodowe:

- 1) Alians Ewangeliczny w Polsce;
- 2) Chrześcijański Związek Zawodowy „Solidarność im. Ks. J. Popiełuszki”;
- 3) Forum Związków Zawodowych;
- 4) Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”;
- 5) Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność 80”;
- 6) Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”;
- 7) Krajowa Sekcja Oświaty NSZZ „Solidarność 80”;
- 8) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych;
- 9) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”;
- 10) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 11) Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;
- 12) Sekcja Oświaty KNSZZ „Solidarność 80”;
- 13) Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80” Komisja Krajowa;
- 14) Wolny Związek Zawodowy „Solidarność – Oświata”;
- 15) Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- 16) Zarząd Krajowy Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce;
- 17) Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”;

- 18) Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”;
- 19) Business Centre Club – Związek Pracodawców;
- 20) Federacja Inicjatyw Oświatowych;
- 21) Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT;
- 22) Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej;
- 23) Fundacja Rozwoju Dzieci im. Jana Amosa Komeńskiego;
- 24) Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji;
- 25) Instytut Spraw Publicznych;
- 26) Komenda Główna Ochotniczych Hufców Pracy;
- 27) Komitet Nauk Pedagogicznych PAN;
- 28) Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich;
- 29) Konferencja Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych;
- 30) Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich;
- 31) Konferencja Rektorów Uczelni Zawodowych;
- 32) Konfederacja Stowarzyszeń Nauczycielskich;
- 33) Krajowa Izba Gospodarcza;
- 34) Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej;
- 35) Krajowe Porozumienie Rodziców i Rad Rodziców;
- 36) Międzynarodowa Organizacja do Spraw Migracji (IOM);
- 37) Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych;
- 38) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Dyrektorów Centrów Kształcenia Ustawicznego;
- 39) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;
- 40) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Niepublicznych Szkół Muzycznych I i II Stopnia;
- 41) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Powiatowych i Gminnych Samorządowych Ośrodków Doskonalenia Nauczycieli;
- 42) Polska Izba Książki;
- 43) Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;
- 44) Polska Rada Ekumeniczna;
- 45) Polski Związek Głuchych – Zarząd Główny;
- 46) Polski Związek Logopedów;
- 47) Polski Związek Niewidomych – Zarząd Główny;

- 48) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym;
- 49) Polskie Stowarzyszenie Wychowania Pozaszkolnego im. Aleksandra Kamińskiego;
- 50) Polskie Towarzystwo ADHD;
- 51) Polskie Towarzystwo Dysleksji;
- 52) Pracodawcy RP;
- 53) Rada do spraw Szkolnictwa Artystycznego;
- 54) Rada Główna Szkolnictwa Wyższego;
- 55) Rada Języka Polskiego;
- 56) Rada Szkół Katolickich;
- 57) Rzecznik Praw Obywatelskich;
- 58) Rzecznik Praw Dziecka;
- 59) Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski;
- 60) Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
- 61) Społeczne Towarzystwo Oświatowe Ogólnopolskie Forum Rodziców;
- 62) Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 63) Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół Średnich;
- 64) Stowarzyszenie Oświatowców Polskich – Zarząd Główny;
- 65) Stowarzyszenie Rektorów i Założycieli Uczelni Niepaństwowych;
- 66) Stowarzyszenie Rodziców „TU”;
- 67) Towarzystwo Nauczycieli Szkół Polskich;
- 68) Towarzystwo Wiedzy Powszechnej – Zarząd Główny;
- 69) Unia Metropolii Polskich;
- 70) Unia Miasteczek Polskich;
- 71) Związek Gmin Wiejskich RP;
- 72) Związek Harcerstwa Polskiego;
- 73) Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej;
- 74) Związek Miast Polskich;
- 75) Związek Powiatów Polskich;
- 76) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 77) Związek Województw RP;
- 78) Związek Zakładów Doskonalenia Zawodowego;

- 79) Polski Komitet Światowej Organizacji Wychowania Przedszkolnego;
- 80) Polska Komisja Akredytacyjna;
- 81) Forum Rodziców przy Ministrze Edukacji Narodowej;
- 82) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Ośrodków Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego;
- 83) Stowarzyszenie Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia Praktycznego;
- 84) Fundacja Synapsis;
- 85) Krajowy Fundusz na Rzecz Dzieci;
- 86) Ogólnopolskie Forum Rodziców Społecznego Towarzystwa Oświatowego;
- 87) Polska Rada Organizacji Młodzieżowych;
- 88) Sekretariat Ochrony Zdrowia NSZZ „Solidarność”;
- 89) Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu.

Ponadto projekt ustawy został przekazany do zaopiniowania przez następujące podmioty: Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego, Komisja Wspólna Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski.

Komisja Wspólna Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych 24 września 2013 r. pozytywnie zaopiniowała projekt.

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego na posiedzeniu w dniu 23 października 2013 r. zaopiniowała projekt. Strona samorządowa zgłosiła uwagi dotyczące zasadności kryterium dochodowego. Komisja wyraziła pozytywną opinię o projekcie, z zastrzeżeniem wyżej wymienionej uwagi zgłoszonej przez stronę samorządową. W niniejszym projekcie zrezygnowano z kryterium dochodowego na poziomie ustawy.

Uwagi do projektu zgłosili: Związek Nauczycielstwa Polskiego, Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”, Stowarzyszenie Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia Praktycznego, Unia Metropolii Polskich, Związek Miast Polskich, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, Rzecznik Praw Dziecka, Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski, Bussines Centre Club, Polski Komitet Światowej Organizacji Wychowania Przedszkolnego, Fundacja Synapsis, Stowarzyszenie Domowej Edukacji, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Lipiny, Związek Zakładów Doskonalenia Zawodowego, Polska Izba Książki.

2.1. Uwagi zgłoszone do kwestii związanych z rekrutacją:

Uwagi zgłoszone do projektu ustawy w części dotyczącej rekrutacji koncentrowały się głównie wokół dwóch tematów: określenia kryteriów rekrutacji oraz zakończenia postępowania decyzją administracyjną. Mniejsze wątpliwości wzbudziły określone w projekcie zasady rekrutacji do poszczególnych typów szkół i rodzajów placówek.

Kontrowersje wzbudziło wprowadzenie w ustawie kryteriów odnoszących się do potrzeb osób znajdujących się w trudnej sytuacji, w szczególności rodzinnej lub finansowej, społecznej lub zdrowotnej. Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego zwracał uwagę, że kryteria przyjmowania powinny być przejrzyste oraz jednolite tak, aby nie faworyzowały niektórych grup uczniów, jednocześnie ograniczając dostęp do edukacji grupom nieuprzywilejowanym. Z kolei Polski Komitet Światowej Organizacji Wychowania Przedszkolnego wskazywał, że wykorzystanie w procesie rekrutacji zaproponowanych kryteriów oznacza faktycznie preferowanie, faworyzowanie dzieci z rodzin niepełnych, dysfunkcyjnych itp. Ponadto zwracano uwagę, że kryteria z tej grupy nie uwzględniają rodzeństwa kandydata (Sekretarz Generalny Episkopatu Polski), faktu posiadania pracy przez rodziców kandydata (Sekretarz Generalny Episkopatu Polski, Unia Metropolii Polskich, Związek Miast Polskich). Postulowano również z jednej strony wykreślenie kryterium niepełnosprawności kandydata (Związek Miast Polskich), a z drugiej strony przyjęcie niepełnosprawności ucznia jako kryterium przyznającego bezwzględne pierwszeństwo w procesie rekrutacji do placówki oświatowej (Fundacja Synapsis).

Ustosunkowując się do powyższych uwag należy wskazać, że kryteria z tej grupy sprzyjają realizacji wynikającego z Konstytucji RP obowiązku uwzględnienia przez państwo dobra rodziny w polityce społecznej i gospodarczej. Katalog grup społecznych został wywiedziony z przepisów art. 69, art. 71 ust. 1 i art. 72 ust. 2 Konstytucji RP, które wskazują zwłaszcza na osoby niepełnosprawne, rodziny wielodzietne i niepełne oraz dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej, jako wymagające wsparcia ze strony państwa. Ponadto projekt ustawy przewiduje, że wszystkie kryteria uwzględniające potrzeby osób mających trudną sytuację, w szczególności

zdrowotną lub rodzinną, mają jednakową wagę. Jednocześnie w projekcie ustawy przewidziano, że organ prowadzący, określając kryteria rekrutacji, ma obowiązek uwzględnić potrzeby rodzin, w których rodzice albo rodzic samotnie wychowujący kandydata muszą pogodzić obowiązki zawodowe z obowiązkami rodzinnymi, oraz fakultatywnie organ prowadzący może przyjąć kryterium dochodu na osobę w rodzinie kandydata (w wysokości określonej przez ten organ). Intencją tego rozwiązania jest wyposażenie organów prowadzących w narzędzie umożliwiające w sposób elastyczny reagowanie na aktualną lokalną sytuację społeczno-gospodarczą.

W niniejszym projekcie zrezygnowano z odwoływania się na poziomie ustawy do kryterium dochodowego w stosunku do kandydatów do publicznych przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół i placówek – uwagę taką zgłosił Związek Miast Polskich.

Podmioty zgłaszające uwagi do grupy kryteriów uwzględniających potrzeby osób znajdujących się w trudnej sytuacji rodzinnej, finansowej, społecznej lub zdrowotnej zwracały również uwagę na konieczność doprecyzowania pojęć „samotne wychowywanie kandydata przez rodzica” czy „rodzina wielodzietna” (Unia Metropolii Polskich) oraz wskazanie dokumentów, które poświadczają spełnienie tych kryteriów (Unia Metropolii Polskich, Stowarzyszenie Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia Praktycznego). Uwagi zostały uwzględnione. Wprowadzono stosowne definicje, a także wskazano również odpowiednie dokumenty (w tym oświadczenia) potwierdzające spełnienie kryteriów.

Kolejna grupa uwag koncentrowała się wokół grupy kryteriów uwzględniających lokalne potrzeby społeczne rodziny, których zaspokojenie sprzyja wypełnianiu wychowawczej i opiekuńczej roli rodziny. Uwagi dotyczyły głównie konieczności doprecyzowania pojęcia „dogodne położenie względem miejsca zamieszkania” lub „dogodne położenie względem miejsca pracy”, „utrudniony dojazd do szkoły”, „miejsce pracy” (Unia Metropolii Polskich, Rzecznik Praw Dziecka).

Biorąc pod uwagę argumenty przytoczone przez podmioty zgłaszające uwagi, zrezygnowano z określania w projekcie ustawy tych kryteriów. Uznano, że to organy prowadzące, pozostające w bezpośredniej relacji z rodzinami

kandydatów, są najlepiej przygotowane i najbardziej kompetentne w zakresie określania kryteriów z tej grupy.

Zgłoszono również kilka uwag dotyczących kryteriów uwzględniających osiągnięcia ucznia na poprzednim etapie edukacyjnym. Unia Metropolii Polskich postulowała konieczność uszczegółowienia pojęcia „wysokie miejsce w zawodach wiedzy, artystycznych i sportowych”. Uwaga została uwzględniona. Przepis, w myśl którego kurator oświaty corocznie podaje do publicznej wiadomości wykaz zawodów wiedzy, artystycznych i sportowych, organizowanych przez tego kuratora, uzupełniono o obowiązek wskazania przez kuratora oświaty, które miejsca w tych zawodach należy uznać za wysokie.

Unia Metropolii Polskich proponowała, aby wymieniona na świadectwie ukończenia szkoły i punktowana w procesie rekrutacji aktywność społeczna mogła dotyczyć wyłącznie aktywności na terenie szkoły. Wnioskowano również o określenie ram czasowych tej aktywności. Uwaga nie została uwzględniona. Szkoła powinna promować aktywność społeczną uczniów również w środowisku lokalnym, jak i poza nim. Nie powinno się zatem ograniczać tej aktywności wyłącznie do terenu szkoły. Natomiast punktowanie w procesie rekrutacji wyłącznie długotrwałej aktywności społecznej mogłoby prowadzić do nieuwzględnienia dużych i znaczących w danym środowisku przedsięwzięć, które mają charakter jednorazowy, a także zniechęcałoby do aktywności społecznej osoby, które dopiero zaczęły się angażować w różnorodne prace na rzecz innych.

Rzecznik Praw Dziecka wnioskował o wprowadzenie kryteriów uwzględniających potrzeby edukacyjne ucznia (w tym jego zainteresowania) przy przyjmowaniu do szkoły podstawowej i gimnazjum. Uwaga nie została uwzględniona. Określenie takiego kryterium należy uznać za niezasadne. Rolą każdej szkoły, każdego nauczyciela, jest dostosowanie metod pracy do indywidualnych predyspozycji każdego dziecka, zaspakajając jego potrzeby, rozwijając talenty i zainteresowania oraz wyrównując zaburzone funkcje poznawcze. Obowiązek pracy szkoły i nauczyciela dotyczący indywidualizacji nie może więc być kryterium przyjęcia ucznia do szkoły.

Ponadto Rzecznik Praw Dziecka domagał się doprecyzowania określenia „dzieci i młodzież zamieszkujące w obwodzie szkoły”, natomiast Związek Miast Polskich – określenia „zamieszkały na terenie danej gminy”. Należy wyjaśnić, że przepisy dotyczące rekrutacji nie wprowadzają tu odmiennego rozumienia tych pojęć niż dotychczas obowiązujące przepisy dotyczące realizacji obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki (art. 14b ust. 3, art. 16 ust. 6–6b, art. 18 ust. 1 pkt 4 oraz art. 19 ust. 1 ustawy), które posługują się pojęciem zamieszkania dziecka w obwodzie szkoły lub na terenie gminy.

Zgłaszane w trakcie konsultacji uwagi odnosiły się również do rekrutacji do poszczególnych typów i rodzajów szkół i placówek.

W szczególności uwagi dotyczyły rekrutacji do szkół dwujęzycznych. Propozycja wykorzystania w rekrutacji do tych szkół odpowiednio wyników sprawdzianu przeprowadzanego w ostatnim roku szkoły podstawowej z języka obcego nowożytnego oraz wyników egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum z języka obcego nowożytnego na poziomie rozszerzonym spotkała się z krytyką w szczególności ze względu na mały aspekt różnicujący wyników sprawdzianu i egzaminu. Business Centre Club oraz Unia Metropolii Polskich zwracały również uwagę, że zaproponowane kryteria rekrutacji uniemożliwiają uczniom kandydowanie jednocześnie do szkół dwujęzycznych, które prowadzą nauczanie w różnych językach nowożytnych, oraz ograniczają możliwość kandydowania do tych szkół dwujęzycznych, w których nauczanie odbywa się w mniej popularnych językach – ze względu na fakt, że w rekrutacji byłaby oceniana znajomość języka. Uwzględniając powyższe zaproponowano, aby w rekrutacji do gimnazjów dwujęzycznych w pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego brany był pod uwagę wynik sprawdzianu predyspozycji językowych na warunkach określonych przez radę pedagogiczną, natomiast w przypadku szkół ponadgimnazjalnych – sprawdzianu kompetencji językowych ustalonego przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. Oba te sprawdziany przeprowadzane byłyby przez szkołę, do której aplikuje kandydat.

Unia Metropolii Polskich zwróciła uwagę na ewentualne skutki, jakie dla organizacji szkół i oddziałów integracyjnych może rodzić określenie

kryteriów rekrutacji do tych szkół i oddziałów adresowanych do kandydatów nieposiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Uwagi Unii są niezasadne. Również w obecnym stanie prawnym uczeń w każdym czasie może przedstawić orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, a obowiązkiem szkoły i organu prowadzącego jest zapewnić mu to kształcenie. Zaproponowane w projekcie przepisy dotyczące rekrutacji nie wprowadzają nowych uregulowań w tym zakresie.

Wątpliwości Unii Metropolii Polskich oraz Związku Nauczycielstwa Polskiego wzbudziło wykorzystanie w postępowaniu rekrutacyjnym na zajęcia rozwijające uzdolnienia organizowane w placówkach oświatowo-wychowawczych badania uzdolnień kierunkowych. Należy jednak wyjaśnić, że nie zakłada się obowiązku przeprowadzania takiego badania uzdolnień kierunkowych. Miałoby ono być przeprowadzane wyłącznie w razie potrzeby wyłonienia osób o szczególnych uzdolnieniach i predyspozycjach na wybrane zajęcia rozwijające uzdolnienia.

Stowarzyszenie Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia Praktycznego postulowało poszerzenie wymogu posiadania wykształcenia średniego w przypadku ubiegania się o przyjęcie do szkoły policealnej o kryterium biorące pod uwagę oceny uzyskane na świadectwie ukończenia szkoły średniej (z wybranych zajęć edukacyjnych ustalonych przez dyrektora). Uwaga nie została uwzględniona. Szkoły policealne przygotowują do wykonywania konkretnego zawodu i nauka w nich obejmuje wyłącznie kształcenie ściśle zawodowe (teoretyczne i praktyczne). Nie ma więc uzasadnienia dla wprowadzenia w procesie rekrutacji dodatkowego kryterium uwzględniającego oceny uzyskane na świadectwie ukończenia szkoły średniej.

Stowarzyszenie Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia Praktycznego zakwestionowało zasadność ponoszenia kosztów uzyskiwania zaświadczeń lekarskich zawierających orzeczenie o braku przeciwwskazań do podjęcia praktycznej nauki zawodu przez kandydatów na kwalifikacyjny kurs zawodowy oraz pełnoletnich słuchaczy kursów zawodowych, w szczególności ze względu na fakt, że są to często osoby bezrobotne. Uwaga nie została uwzględniona. Koszty uzyskiwania ww. zaświadczeń

w przypadku osób posiadających status bezrobotnego mogą zostać pokryte ze środków Funduszu Pracy na finansowanie szkoleń osób bezrobotnych, jakimi dysponuje samorząd powiatowy, zgodnie z art. 40 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Natomiast w ocenie Rzecznika Praw Dziecka zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań do podjęcia praktycznej nauki zawodu powinno również obejmować możliwość wykonywania zawodu. Uwaga nie została uwzględniona – zgodnie z obowiązującymi przepisami lekarz wydaje zaświadczenie na okres nie dłuższy niż okres nauki w szkole. Przepisy w sprawie badań lekarskich kandydatów do szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych lub wyższych, uczniów tych szkół, studentów i uczestników studiów doktoranckich nie są podstawą do wydania zaświadczenia „o możliwości wykonywania zawodu”, o jakie postuluje Rzecznik Praw Dziecka.

Ponadto Rzecznik Praw Dziecka zwracał uwagę na brak przepisów dotyczących zasad rekrutacji do oddziałów szkół ogólnodostępnych, w których realizowane są innowacje pedagogiczne i eksperymenty. Uwaga nie została uwzględniona, bowiem zgodnie z § 2 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. Nr 56, poz. 506, z późn. zm.), rekrutacja do szkół lub oddziałów, w których jest prowadzona innowacja lub eksperyment, odbywa się na zasadzie powszechnej dostępności. Oznacza to, że nie zakłada się specjalnych warunków, które musieliby spełnić kandydaci do takich szkół.

Z kolei Związek Nauczycielstwa Polskiego zwracał uwagę na brak porównywalności kryteriów branych pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym do poszczególnych typów szkół. Obawy ZNP budziła w szczególności niewspółmierność kryteriów takich, jak kolejność zgłoszeń i zasad przyjmowania do szkół dwujęzycznych. Należy zwrócić uwagę, że różnice w postępowaniu rekrutacyjnym do poszczególnych typów i rodzajów szkół zostały wprowadzone w projekcie celowo. Odzwierciedlają one specyfikę organizacji tych jednostek.

Kolejnym obszarem, który budził liczne pytania i wątpliwości interpretacyjne partnerów społecznych, było zakończenie postępowania rekrutacyjnego decyzją administracyjną. Uwagi do tego rozwiązania zgłosili: Unia Metropolii Polskich, Związek Miast Polskich oraz Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”. Szczególnie nieczytelne okazało się rozwiązanie polegające na wyłączeniu na zasadzie *lex specialis* regulacji Kodeksu postępowania administracyjnego i jedynie odpowiednim stosowaniu regulacji kodeksowych w zakresie trybu doręczania i zaskarżania decyzji administracyjnych. Ponieważ intencją w powyższej konstrukcji było dążenie do możliwie najszerszego uproszczenia procedury rekrutacyjno-administracyjnej prowadzonej w przedszkolach, szkołach i placówkach – która to intencja jednak dla adresatów projektu nie okazała się wystarczająco przejrzysta – zdecydowano zrezygnować z pierwotnego rozwiązania. Proponuje się określenie w ustawie o systemie oświaty odrębnego uproszczonego trybu wydawania rozstrzygnięć w przedmiocie przyjęcia lub odmowy przyjęcia kandydata do przedszkola, szkoły i placówki. Zaproponowana procedura będzie polegała na tym, że od rozstrzygnięcia podjętego przez komisję rekrutacyjną kandydatowi będzie przysługiwało odwołanie do dyrektora przedszkola, szkoły lub placówki, natomiast rozstrzygnięcie dyrektora przedszkola, szkoły lub placówki będzie podlegało kontroli sądów administracyjnych.

Unia Metropolii Polskich zgłosiła również uwagi do przepisów regulujących rekrutację do przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego w okresie przejściowym, tj. na rok szkolny 2014/2015. Przepisy projektu zakładały, że na potrzeby rekrutacji do ww. placówek dyrektor szkoły określi kryteria oraz sposób ich punktowania w porozumieniu z organem prowadzącym. Unia Metropolii Polskich zwróciła uwagę, że może to być rozumiane jako obowiązek zawarcia formalnego porozumienia administracyjnego, co nie byłoby prawidłowe ze względu na relację między dyrektorem a organem prowadzącym. Przepisy doprecyzowano poprzez usunięcie wyrażenia „w porozumieniu” i wprowadzenie konieczności uzgodnienia przez dyrektora proponowanych rozwiązań w zakresie rekrutacji z organem prowadzącym. Ponadto Unia Metropolii Polskich wniosowała

o wprowadzenie nowych zasad rekrutacji do przedszkoli dopiero od roku 2015/2016, w szczególności wskazywano, że proponowany w projekcie termin wejścia w życie ustawy uniemożliwi przygotowanie i przeprowadzenie rekrutacji według nowych zasad oraz wykluczy zastosowanie narzędzia elektronicznego. Biorąc pod uwagę powyższe, zrezygnowano w ustawie z określania terminów rekrutacji na rok szkolny 2014/2015 do przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego, ponadto zmiany wprowadzone w zakresie określania kryteriów branych pod uwagę w trzecim etapie postępowania rekrutacyjnego, zapewniają organom prowadzącym większy wpływ na sposób przeprowadzania rekrutacji już w 2014 r.

2.2. Uwagi zgłoszone do kwestii niezwiązanych z rekrutacją:

2.2.1. Funkcjonowanie świetlicy szkolnej

Uwagi dotyczące kwestii związanych z opieką świetlicową (art. 67 ust. 3–5 nowelizowanej ustawy o systemie oświaty) zgłosili: Związek Nauczycielstwa Polskiego, Unia Metropolii Polskich Kraków oraz Unia Metropolii Polskich Wrocław.

Związek Nauczycielstwa Polskiego postulował dalsze zmiany projektowanych przepisów, w taki sposób, aby przewidywały one obowiązek zapewnienia przez szkołę opieki świetlicowej uczniom, na wniosek rodziców, jeżeli wymagają tego okoliczności wynikające z organizacji pracy szkoły oraz ograniczenie liczebności grup będących pod opieką jednego nauczyciela do nie więcej niż 25 osób. Z kolei Unia Metropolii Polskich proponowała doprecyzowanie art. 67 ust. 5 ustawy w celu objęcia nim także uczniów szkoły ponadgimnazjalnej, którzy ze względu na organizację dojazdu do szkoły lub inne okoliczności wymagają doraźnej opieki w szkole oraz wyrażała wątpliwość, czy nowelizacja nie spowoduje dla gmin konieczności przeznaczenia dodatkowych środków na prowadzenie świetlic.

Uwagi nie zostały uwzględnione. Projektowany przepis dotyczący zapewnienia opieki świetlicowej uczniom nie ustanawia nowego zadania, a jedynie doprecyzowuje brzmienie dotychczasowego

przepisu dotyczącego organizowania świetlicy szkolnej. Ponadto szkoła, w tym również szkoła ponadgimnazjalna, również obecnie jest zobowiązana zapewnić opiekę uczniom niepełnosprawnym objętym kształceniem specjalnym, którzy na podstawie art. 17 ust. 3a ustawy o systemie oświaty, korzystają z dowozu zapewnianego przez gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania ucznia. Projektowany przepis uwzględnia zatem określenie warunków korzystania z tej opieki, nie zawierając jednak nowych zasad funkcjonowania świetlicy szkolnej, które spowodowałyby skutki finansowe. Jednocześnie liczebność uczniów na zajęciach opieki świetlicowej określona została w rozporządzeniu w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.

2.2.2. Przekazywanie prowadzenia placówek podmiotom innym niż jednostki samorządu terytorialnego

Związek Nauczycielstwa Polskiego postulował wykreślenie z projektu ustawy zmiany w art. 5 ust. 5g w zakresie zapewnienia możliwości przekazywania w drodze umowy placówek systemu oświaty przez jednostki samorządu terytorialnego do prowadzenia przez osoby prawne i osoby fizyczne bez względu na liczbę uczniów w tych placówkach.

Należy wyjaśnić, że zmiany w art. 5 ust. 5g zawierają doprecyzowania związane z nowymi zasadami rekrutacji, natomiast nie dotyczą istoty rozwiązania zawartego w tych przepisach.

2.2.3. Zakaz przekazywania do prowadzenia szkół i placówek osobom prawnym utworzonym przez JST (z wyłączeniem związków komunalnych)

Związek Nauczycielstwa Polskiego zgłosił także propozycję wykreślenia ust. 2c dodanego w art. 5a nowelizowanej ustawy o systemie oświaty, który – zdaniem zgłaszających – umożliwi przekazywanie szkół i placówek związkom komunalnym, co spowoduje, że zatrudnieni w nich nauczyciele będą podlegać regulacjom ustawy – Karta Nauczyciela jedynie w ograniczonym zakresie.

Doprecyzowano przepisy projektowanego art. 5a ust. 2c, wskazując, że w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzonych przez związki komunalne będą obowiązywać przepisy ustawy – Karta Nauczyciela.

2.2.4. Zatrudnianie w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego osób niebędących nauczycielami

Uwagi dotyczące proponowanych w projekcie zmian w tym zakresie zgłosili Związek Nauczycielstwa Polskiego, Unia Metropolii Polskich oraz Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej. W opinii zgłaszających rozwiązanie umożliwiające zatrudnienie w przedszkolach publicznych oraz innych formach wychowania przedszkolnego, osób nieposiadających przygotowania pedagogicznego, ale posiadających przygotowanie uznane przez dyrektora szkoły za odpowiednie do prowadzenia danych zajęć może doprowadzić do obniżenia jakości kształcenia i wychowania, a także zwiększenia skali bezrobocia wśród nauczycieli.

Uwaga nieuwzględniona. Nowelizacja przepisów umożliwiających zatrudnianie w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego osób niebędących nauczycielami mogących prowadzić zajęcia z dziećmi, gdy dyrektor uzna, że przygotowanie tych osób jest wystarczające, jest jedynie rozszerzeniem przepisów obowiązujących obecnie w szkołach. Przewiduje się, że tylko w specyficznych okolicznościach zaistnieje konieczność zatrudnienia osoby niebędącej nauczycielem. Należy także zwrócić uwagę, że do zatrudnienia takiej osoby każdorazowo wymagana jest zgoda kuratora oświaty.

2.2.5. Zatrudnianie osób wspierających nauczyciela w szkołach podstawowych

Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” oraz Związek Nauczycielstwa Polskiego negatywnie ocenili zaproponowaną w projekcie możliwość zatrudniania w szkole podstawowej osób, które posiadają przygotowanie uznane przez dyrektora szkoły za odpowiednie, w celu wsparcia nauczycieli

prowadzących obowiązkowe zajęcia edukacyjne lub nauczycieli prowadzących opiekę świetlicową. Podniesiono, że zmiana ta stanowi próbę rozszerzenia kręgu osób, które mogą być zatrudnione na zasadach określonych w Kodeksie pracy, co może skutkować zatrudnianiem osób bez kwalifikacji pedagogicznych, obniżeniem jakości kształcenia i wychowania, a także zwiększeniem skali bezrobocia wśród nauczycieli.

Uwaga uwzględniona. Doprecyzowano przepisy wskazując, że osoba zatrudniona w celu wsparcia nauczyciela prowadzącego obowiązkowe zajęcia edukacyjne lub prowadzącego opiekę świetlicową powinna posiadać kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela co najmniej w szkole podstawowej.

Ponadto Unia Metropolii Polskich zwróciła uwagę na konieczności doprecyzowania czy projektowana regulacja dotyczy też szkół podstawowych specjalnych.

Uwaga uwzględniona. Przepis został doprecyzowany, poprzez wskazanie, że dotyczy on także szkół podstawowych specjalnych i integracyjnych.

2.2.6. Zakaz oferowania przez wydawców korzyści w zamian za wybór podręcznika

Uwagi w tym zakresie zgłosił Związek Nauczycielstwa Polskiego oraz Polska Izba Książki.

W opinii Związku Nauczycielstwa Polskiego wprowadzenie dodatkowej, ustawowej regulacji dotyczącej zakazu oferowania i przekazywania szkole korzyści w związku z wyborem przez nauczycieli podręczników określonych autorów i wydawnictw, jest zbędne ze względu na istniejące już w systemie prawnym regulacje (zakazujące korupcji) i niestosowne w kontekście przepisów określających obowiązki nauczyciela, w tym rzetelną realizację zadań, wspieranie każdego ucznia w jego rozwoju oraz kształtowanie u uczniów postaw moralnych.

Uwaga nieuwzględniona. Wprowadzenie do ustawy o systemie oświaty art. 22c, w którym wprost sformułowany został zakaz

oferowania, obiecywania lub udzielania jakichkolwiek korzyści szkołom lub nauczycielom w związku z dokonywaniem wyboru podręczników, ma na celu wzmocnienie działań zmierzających do wyeliminowania różnych nieuprawnionych praktyk podejmowanych przez wydawców podręczników lub podmioty prowadzące działalność w zakresie obrotu podręcznikami szkolnymi, mających zachęcać szkoły lub nauczycieli do wyboru określonego podręcznika. Nauczyciele powinni dokonywać wyboru podręczników, kierując się wyłącznie przesłankami dydaktycznymi oraz potrzebami i możliwościami uczniów, którzy będą z niego korzystać. Oferowanie nauczycielom lub dyrektorom szkół jakichkolwiek korzyści w zamian za wybór konkretnego podręcznika podważa zagwarantowaną w przepisach prawa oświatowego zasadę autonomii zawodowej nauczyciela, który w realizacji programu nauczania ma prawo do swobody stosowania takich metod nauczania i wychowania, jakie uważa za najwłaściwsze spośród uznanych przez współczesne nauki pedagogiczne, oraz do wyboru spośród zatwierdzonych do użytku szkolnego podręczników. Sformułowanie tego rodzaju zakazu zmierza zatem do jednoznacznego wskazania, że niezgodne z prawem są wszelkie działania wydawców i dystrybutorów podręczników, mogące wpływać na swobodę nauczycieli przy dokonywaniu wyboru podręcznika.

W opinii Polskiej Izby Książki w związku z nową regulacją niezbędne jest uściślenie pojęcia korzyści (odróżnienie korzyści osobistej i majątkowej od korzyści edukacyjnych związanych z niezbędnym wsparciem, oferowanym przez wydawców podręczników, takimi jak dodatkowe materiały, egzemplarze pokazowe itp.), jak również rozważenie całościowego unormowania stosunków szkół i nauczycieli z dostawcami towarów i usług.

Odnosząc się do powyższej propozycji, należy zwrócić uwagę, że główne zasady gospodarki finansowej w szkołach i placówkach, jako jednostkach sektora finansów publicznych, określa art. 44 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym jednostki sektora finansów

publicznych zawierają umowy, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane, na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

2.2.7. **Możliwość wyłączenia rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej stosowania przepisów ustawy w stosunku do szkół i szkolnych punktów konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych**

Business Centre Club wskazał, że przepisy ustawowe nie mogą być zmieniane lub uchylane przez akty prawne o niższej mocy prawnej. W związku z powyższym minister nie może wyłączać czy zmieniać przepisów ustawy, gdyż może to czynić tylko ustawodawca.

Zmiana została wycofana z projektu.

2.2.8. **Zwrot kosztów przejazdu opiekuna dziecka sześciolatniego**

W opinii Unii Metropolii Polskich Kraków projektowane brzmienie przepisu art. 17 ust. 3 ustawy stanowi istotną zmianę, bowiem dotąd samorząd mógł decydować o zapewnieniu dowozu albo o przyznaniu zwrotu kosztów dowozu.

Uwaga nieuwzględniona. Zasadnicze brzmienie przepisu nie ulega zmianie. Przepis został jedynie uzupełniony o uprawnienie opiekuna dziecka sześciolatniego uczęszczającego do szkoły podstawowej do zwrotu kosztów przejazdu.

2.2.9. **Dotowanie z budżetów jednostek samorządu terytorialnego publicznych oraz niepublicznych szkół i placówek**

Szereg uwag w zakresie dotowania z budżetów jednostek samorządu terytorialnego publicznych oraz niepublicznych szkół i placówek zgłosili: Związek Nauczycielstwa Polskiego, Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski, Stowarzyszenie Domowej Edukacji, Związek Zakładów Doskonalenia Zawodowego oraz Unia Metropolii Polskich.

Uwagi dotyczące zmian w art. 80 i 90 ustawy o systemie oświaty – odnoszą się do innych zagadnień, niż te, które są materiają procedowanej ustawy. Są to kwestie szczegółowe, wymagające

pogłębionych i dłuższych analiz oraz szerokich konsultacji z różnymi podmiotami. Obecnie – ze względu na napięty harmonogram prac – nie jest możliwe rozszerzenie proponowanych zmian o dodatkowe zagadnienia. Zgłoszone propozycje zostaną wykorzystane w trakcie prac w ramach kolejnej nowelizacji ustawy.

Ponadto Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Polska Komisja Akredytacyjna oraz Komenda Główna Ochotniczych Hufców Pracy poinformowały o akceptacji projektu.

Uwagi do projektu zgłosili także: Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Tarnowie, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Dwujęzyczności BILINGUS, przedstawiciele rad pedagogicznych oraz zakładowych związków zawodowych, a także przedstawiciele szkół dwujęzycznych i międzynarodowych. Podmioty te nie podniosły dodatkowych kwestii poza zagadnieniami omówionymi powyżej.

3. Wpływ projektowanej ustawy na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Projektowane zmiany w zakresie rekrutacji nie będą powodować dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa ani też dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Obecnie podstawowym przepisem regulującym zasady i tryb przyjmowania do przedszkoli i szkół jest rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (Dz. U. Nr 26, poz. 232 z późn. zm.), którego konstytucyjność zakwestionował Trybunał Konstytucyjny. Rozporządzenie to obowiązuje we wszystkich publicznych przedszkolach i szkołach. Przywołany akt prawny najpełniej reguluje przyjmowanie dzieci i młodzieży zamieszkałej w obwodzie do szkół podstawowych i gimnazjów z wyznaczonym obwodem, szkół ponadgimnazjalnych, szkół sportowych i mistrzostwa sportowego oraz szkół dwujęzycznych. Przepisy rozporządzenia uwzględniają również konieczność zapewnienia pierwszeństwa w przyjęciu do przedszkoli i szkół osobom, które na mocy Konstytucji RP mają zagwarantowaną szczególną pomoc ze strony państwa.

W szczególności rozporządzenie z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych wskazuje, iż do publicznych przedszkoli po zapewnieniu miejsca dzieciom realizującym obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego, w pierwszej kolejności przyjmowane są dzieci matek lub ojców samotnie je wychowujących, matek lub ojców, wobec których orzeczono znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności bądź całkowitą niezdolność do pracy oraz niezdolność do samodzielnej egzystencji, na podstawie odrębnych przepisów, a także dzieci umieszczone w rodzinie zastępczej. Natomiast w przypadku szkół ponadgimnazjalnych, w razie takiej samej liczby punktów przyznanych za kryteria uwzględniające wyniki uzyskane przez kandydata na zakończenie nauki w gimnazjum, w pierwszej kolejności do szkoły przyjmowani są kandydaci z problemami zdrowotnymi, ograniczającymi możliwość wyboru kierunku kształcenia ze względu na stan zdrowia, potwierdzonymi opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, kandydaci o ukierunkowanych i udokumentowanych zdolnościach, którym ustalono indywidualny program lub tok nauki, sieroty, osoby przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz osoby umieszczone w rodzinach zastępczych.

Należy jednak zwrócić uwagę, że – jak stwierdzono w wyroku Trybunału Konstytucyjnego – przywoływane rozporządzenie nie uwzględnia wszystkich grup osób, które ze względu na swoją sytuację powinny być przez państwo wspierane.

Obok rozporządzenia w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych, szczegółowe rozwiązania dotyczące rekrutacji do przedszkoli, szkół i placówek były zawarte w statutach tych jednostek – na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.), a także rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ramowych statutów placówek publicznych (Dz. U. Nr 52, poz. 466, z późn. zm.).

Szkoły podstawowe i gimnazja z wyznaczonym obwodem, które mogą w statutach określać kryteria przyjmowania do szkół kandydatów zamieszkałych poza

obwodem, przyjmowały przykładowo następujące kryteria (w oparciu o regulaminy rekrutacji dwóch szkół w województwie mazowieckim):

- dzieci, których rodzeństwo już uczęszcza do szkoły,
- dzieci, które z ważnych przyczyn rodzinnych zostały zakwalifikowane przez dyrektora szkoły do klasy I,
- kandydaci, którzy są sierotami, pól sierotami,
- kandydaci, których rodzice lub opiekunowie mają udokumentowaną działalność na rzecz rozwoju szkoły.

W zakresie przyjmowania do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych organy określały dodatkowe kryteria rekrutacyjne. Na przykładzie decyzji samorządu Miasta Krakowa oraz Miasta St. Warszawy można wskazać na następujące dodatkowe kryteria rekrutacyjne:

- dziecko dwóch pracujących/studiujących rodziców z udokumentowanym zatrudnieniem (zaświadczenie z zakładu pracy, aktualny wpis do działalności gospodarczej, posiadanie rozliczenia się z ZUS lub Urzędem Skarbowym, zaświadczenie z uczelni zawierające informacje o systemie i planowanym terminie ukończenia studiów itp.),
- rodzeństwo dziecka kontynuującego edukację przedszkolną w przedszkolu, do którego ubiega się kandydat,
- odległość przedszkola od miejsca zamieszkania lub miejsca pracy rodziców,
- dziecko, których rodzice odprowadzają podatek w gminie,
- dzieci z rodzin wielodzietnych,
- dziecko uczęszczające wcześniej do żłobka – placówki opieki nad dzieckiem do lat 3 w gminie itp.

Z przeanalizowanych przykładowych dokumentów regulujących przyjmowanie do przedszkoli, szkół i placówek na poziomie lokalnym wynika, że najczęściej powtarzającymi się kryteriami (w kwestiach wykraczających poza regulacje rozporządzenia z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych) są, np.: uczęszczanie rodzeństwa do tej samej szkoły/placówki, miejsce pracy rodziców, odległość przedszkola/szkoły od miejsca zamieszkania, odprowadzanie podatku w danej gminie itp.

Biorąc pod uwagę powyższe, dokonano zmian w szczególności w tych obszarach, w których konieczność takich zmian wynikała z wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Ponadto złożono w ręce organów prowadzących obowiązek określenia jednej z grup kryteriów, wskazując jednocześnie w wytycznej zakres tej regulacji, która powinna uwzględniać zapewnienie jak najpełniejszej realizacji potrzeb dziecka i jego rodziny oraz lokalnych potrzeb społecznych. Organ prowadzący, określając kryteria rekrutacji, ma w szczególności obowiązek uwzględnić potrzeby rodzin, w których rodzice albo rodzic samotnie wychowujący kandydata muszą pogodzić obowiązki zawodowe z obowiązkami rodzinnymi, oraz fakultatywnie – może przyjąć kryterium dochodu na osobę w rodzinie kandydata (w wysokości określonej przez ten organ).

Również pozostałe zmiany (nie związane z rekrutacją) wprowadzone w projekcie nie będą powodować dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa ani też dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Na dodatkowe omówienie zasługują jednak kwestie, takie jak:

3.1. Skala przekazywania przez jednostki samorządu terytorialnego szkół do prowadzenia innemu podmiotowi oraz ciągłości edukacji i wpływu na budżety jednostek samorządu terytorialnego

Na mocy art. 5 ust. 5g ustawy w 2011 r. jednostki samorządu terytorialnego przekazały do prowadzenia osobom prawnym innym niż jednostki samorządu terytorialnego lub osobom fizycznym 53 szkoły, natomiast w roku 2012 – 144 szkoły. Przekazanie szkoły publicznej prowadzonej przez JST do prowadzenia innemu podmiotowi obwarowane jest określonymi warunkami, które dana szkoła musi spełnić. Szkoła taka powinna liczyć nie więcej niż 70 uczniów. Przekazanie szkoły liczącej więcej niż 70 uczniów nie jest możliwe – byłoby to sprzeczne z obowiązującym prawem. Przekazana szkoła w dalszym ciągu pozostaje szkołą publiczną, ogólnodostępną i bezpłatną. Przekazanie szkoły, zgodnie z wyżej cytowanym przepisem ustawy, odbywa się w oparciu o umowę między samorządem a np. stowarzyszeniem bądź osobą fizyczną. Umowa, o której mowa w art. 5 ust. 5g ustawy określa w szczególności wskazanie, czy szkole ustala się obwód (w przypadku szkoły podstawowej i gimnazjum), a jeżeli szkole nie ustala się obwodu – warunki przyjmowania uczniów do szkoły; tryb przejścia szkoły lub placówki przez

JST w przypadkach, o których mowa w art. 5 ust. 5j i 5k ustawy; warunki korzystania z mienia przejętej szkoły lub placówki; tryb kontroli przestrzegania warunków umowy oraz warunki i tryb rozwiązania umowy za wypowiedzeniem.

Jednostka samorządu terytorialnego przekazująca szkołę do prowadzenia innemu podmiotowi posiada stałą kontrolę nad realizacją umowy przez stronę przejmującą szkołę, czego wyrazem są przepisy art. 5 ust. 5j i 5k ustawy. Zgodnie z przywołanym ust. 5j, jednostka samorządu terytorialnego jest obowiązana przejąć prowadzenie szkoły lub placówki przekazanej osobie prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osobie fizycznej, jeżeli osoba prowadząca szkołę lub placówkę nie wykonała polecenia, o którym mowa w art. 34 ust. 1 ustawy, narusza ustawę lub warunki prowadzenia szkoły lub placówki określone w umowie, o której mowa w art. 5 ust. 5g ustawy. W tym przypadku umowa ulega rozwiązaniu z dniem przejścia szkoły lub placówki przez jednostkę samorządu terytorialnego. Natomiast zgodnie z art. 5 ust. 5k ustawy osoba prawna niebędąca jednostką samorządu terytorialnego lub osoba fizyczna, która przejęła do prowadzenia szkołę lub placówkę publiczną na podstawie umowy, o której mowa w art. 5 ust. 5g ustawy, nie może zlikwidować tej szkoły lub placówki. Na wniosek tej osoby, jednostka samorządu terytorialnego, która przekazała szkołę lub placówkę, przejmuje jej prowadzenie w trybie określonym w umowie, o której mowa w art. 5 ust. 5g ustawy.

Szkoła lub placówka przekazana do prowadzenia osobie prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osobie fizycznej na podstawie umowy, o której mowa w art. 5 ust. 5g ustawy, jako publiczna, od dnia przekazania otrzymuje z budżetu odpowiednio gminy lub powiatu dotacje, o których mowa w art. 80 ust. 2–3b ustawy. Skutkiem przekazania szkoły lub placówki do prowadzenia innemu podmiotowi może być zmiana poziomu wydatków ponoszonych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego będąca różnicą pomiędzy kosztami ponoszonymi dotychczas na prowadzenie tych szkół i placówek, a dotacjami, o których mowa w art. 80 ust. 2–3b ustawy. Szacuje się, że wysokość tych dotacji w większości przypadków kształtuje się na poziomie niższym, niż koszty ponoszone z budżetów

jednostek samorządu terytorialnego na prowadzenie szkół i placówek. Warto zauważyć, że projekt ustawy pozostawia samorządom możliwość przekazywania osobie prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osobie fizycznej szkół i placówek na podstawie umowy, o której mowa w art. 5 ust. 5g ustawy. W projekcie wskazuje się jedynie precyzyjnie, że szkoła lub placówka nie może być przekazana osobie prawnej utworzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego lub osobie prawnej, w której ta jednostka ma swoje udziały (za wyjątkiem związku międzygminnego lub związku powiatów).

W związku z powyższym oraz uwzględniając dotychczasowe orzecznictwo sądów administracyjnych, wskazujące na niedopuszczalność rozwiązania polegającego na powierzaniu przez jednostki samorządu terytorialnego wykonywania zadań w zakresie zakładania i prowadzenia publicznych szkół i placówek oświatowych odrębnej osobie prawnej kontrolowanej przez samorząd, należy uznać, że zakaz powierzania wykonywania zadań oświatowych osobom prawnym utworzonym przez jednostki samorządu terytorialnego nie będzie miał wpływu na budżet państwa oraz na budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3.2. Omówienie dostępu do opieki świetlicowej

Według danych systemu informacji oświatowej w roku szkolnym 2012/2013 z opieki świetlicowej skorzystało 700 158 uczniów szkół podstawowych (co stanowi 32,42% ogółu uczniów), korzystając z 10 117 świetlic. Poniżej dane szczegółowe dotyczące funkcjonowania świetlic.

Uczniowie korzystający ze świetlic w szkołach podstawowych

Miasto								
Lp.	Rok szkolny	Liczba szkół ogółem	Liczba uczniów ogółem	Liczba świetlic	Liczba korzystających	Korzystający do ogółu uczniów	Liczba nauczycieli świetlic	
							w osobach*	w etatach**
1	2006/2007	4 457	1 448 244	4 112	318 040	21,96%	11 569	9 287,42
2	2007/2008	4 472	1 389 104	4 874	339 011	24,41%	11 833	9 344,41
3	2008/2009	4 452	1 346 331	4 859	341 978	25,40%	12 418	9 669,84
4	2009/2010	4 473	1 318 285	5 082	353 758	26,83%	14 382	10 141,28
5	2010/2011	4 489	1 302 569	5 231	380 527	29,21%	15 641	10 564,93
6	2011/2012	4 530	1 313 510	5 360	401 805	30,59%	17 011	10 999,00
7	2012/2013	4 541	1 305 610	5 502	416 749	31,92%	18 159	11 249,17

Wieś								
Lp.	Rok szkolny	Liczba szkół ogółem	Liczba uczniów ogółem	Liczba świetlic	Liczba korzystających	Korzystający do ogółu uczniów	Liczba nauczycieli świetlic	
							w osobach*	w etatach**
1	2006/2007	9 924	1 027 927	3 650	275 722	26,82%	8 848	3 725,94
2	2007/2008	9 747	984 208	4 229	276 591	28,10%	8 656	3 730,07
3	2008/2009	9 512	947 236	4 433	273 811	28,91%	9 009	3 840,62
4	2009/2010	9 390	916 121	4 609	267 330	29,18%	10 747	3 950,24
5	2010/2011	9 327	888 488	4 697	273 376	30,77%	10 877	3 884,91
6	2011/2012	9 139	873 325	4 561	275 802	31,58%	11 417	3 879,35
7	2012/2013	8 897	853 805	4 615	283 409	33,19%	12 020	3 845,08

Razem								
Lp.	Rok szkolny	Liczba szkół ogółem	Liczba uczniów ogółem	Liczba świetlic	Liczba korzystających	Korzystający do ogółu uczniów	Liczba nauczycieli świetlic	
							w osobach*	w etatach**
1	2006/2007	14 381	2 476 171	7 762	593 762	23,98%	20 417	13 013,35
2	2007/2008	14 219	2 373 312	9 103	615 602	25,94%	20 489	13 074,48
3	2008/2009	13 964	2 293 567	9 292	615 789	26,85%	21 427	13 510,46
4	2009/2010	13 863	2 234 406	9 691	621 088	27,80%	25 129	14 091,53
5	2010/2011	13 816	2 191 057	9 928	653 903	29,84%	26 518	14 449,84
6	2011/2012	13 669	2 186 835	9 921	677 607	30,99%	28 428	14 878,35
7	2012/2013	13 438	2 159 415	10 117	700 158	32,42%	30 179	15 094,25

*uwzględniono wszystkie osoby, które w ramach obowiązków, za które otrzymują wynagrodzenie, przynajmniej jedną godzinę realizują jako wychowanie w świetlicy szkolnej.

**suma wszystkich obowiązków realizowanych jako wychowanie w świetlicy szkolnej w przeliczeniu na etaty.

Dostrzegając wagę funkcjonowania świetlic w szkole, Ministerstwo Edukacji Narodowej w styczniu i lutym 2013 r. przeprowadziło kontrolę dotyczącą zapewnienia uczniom przez publiczną szkołę podstawową możliwości korzystania ze świetlicy szkolnej zgodnie z przepisami prawa. Kontrolą objęto 10% szkół podstawowych, badając 1242 świetlice szkolne, w tym

między innymi: warunki pracy świetlicy, uwzględnienie potrzeb rodziców w zakresie opieki świetlicowej, godziny pracy świetlicy, liczbę uczniów podczas zajęć, liczbę dzieci przyjętych do świetlicy w stosunku do liczby zgłoszeń, prowadzenie dziennika zajęć świetlicowych, ofertę zajęć świetlicowych, w tym między innymi dotyczącą zaspokajania indywidualnych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów, rozwoju fizycznego oraz rozwijania zainteresowań uczniów.

Z badań wynika, że spośród 1300 publicznych szkół podstawowych objętych kontrolą, w 1223 (94,5%) zorganizowano świetlicę szkolną, a w 1158 szkołach (96%) zdiagnozowano potrzeby rodziców w zakresie opieki świetlicowej dla dzieci.

Godziny pracy świetlicy szkolnej wynoszą:

- a) do 2 godzin dziennie – w 60 szkołach (5,36% szkół, w których zorganizowano świetlicę szkolną),
- b) do 4 godzin dziennie – w 196 szkołach (19%),
- c) do 6 godzin dziennie – w 204 szkołach (16%),
- d) do 8 godzin dziennie – w 216 szkołach (17%),
- e) do 10 godzin dziennie – w 269 szkołach (22%),
- f) powyżej 10 godzin dziennie – w 293 szkołach (21%).

W 56 szkołach liczba przyjętych do świetlicy uczniów nie uwzględnia wszystkich zgłoszeń rodziców.

Projektowany w art. 1 pkt 15 projektu ustawy przepis, regulujący kwestie zapewnienia opieki świetlicowej uczniom szkoły publicznej, nie ustanawia nowego zadania, a jedynie doprecyzowuje brzmienie dotychczasowego przepisu ustawy dotyczącego organizowania świetlicy szkolnej. Zawiera on warunki korzystania z tej opieki obowiązujące obecnie, a określone do tej pory w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61 poz. 624, z późn. zm.), § 7 załącznika nr 2 Ramowego Statutu Publicznej Szkoły Podstawowej i § 9 załącznik nr 3 Ramowego Statutu Publicznego Gimnazjum. Nie są to zatem regulacje określające zupełnie nowe zasady funkcjonowania świetlicy szkolnej, które spowodowałyby skutki finansowe.

Jednocześnie podkreślić należy, że Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego, opiniując projekt ustawy nie wniosła zastrzeżeń dotyczących opieki świetlicowej.

4. Wpływ projektowanej ustawy na rynek pracy

Projektowane zmiany w zakresie rekrutacji nie wpłyną na rynek pracy. Również pozostałe zmiany przepisów ustawy zaproponowane w projekcie (nie związane z rekrutacją) nie będą wpływać na rynek pracy.

W szczególności należy zwrócić uwagę, że nowelizacja przepisów umożliwiająca zatrudnianie w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego osób/specjalistów niebędących nauczycielami mogących prowadzić zajęcia z dziećmi, gdy dyrektor uzna, że przygotowanie tych osób jest wystarczające, jest jedynie rozszerzeniem przepisów obowiązujących obecnie w szkołach. W obowiązującym stanie prawnym w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego nie można zatrudnić takiej osoby, natomiast w szkołach tak. Przewiduje się, że tylko w specyficznych okolicznościach może zaistnieć konieczność zatrudnienia osoby/specjalisty niebędącego nauczycielem. Ponadto w przypadku zastosowania tego przepisu każdorazowo wymagana jest zgoda kuratora oświaty. W związku z powyższym nie przewiduje się, aby to rozwiązanie powodowało koszty dla budżetu państwa ani żeby w znaczący sposób wpływało na rynek pracy.

5. Wpływ projektowanej ustawy na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowana ustawa nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ projektowanej ustawy na sytuację i rozwój regionalny

Projektowana ustawa nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.